

DE LAHORE AHMADIYYA BEWEGING

EEN ANALYTISCHE BESCHOUWING

*THEOLOGIE, GESCHIEDENIS EN HERVORMING
IN DE ISLAM*

INZICHT IN SAMENHANG

PROF. DR. ROBERT BIPAT

Digitale uitgave van www.moslim.org · e-ISSN 3118-0760
DOI: 10.5281/zenodo.22122970

Uitgegeven door: Stichting Ahmadiyya Isha'at-i-Islam (Lahore)
© Stichting Ahmadiyya Isha'at-i-Islam (Lahore)
Redactie: Imtiaz Hoeseni, MBA

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd zonder toestemming van de uitgever.

Inhoudsopgave

Voorwoord	1
Samenvatting	1
Hoofdstuk 1: Inleiding	3
1.1 Aanleiding en doel van het boek.....	3
1.2 Afbakening en centrale vraag.....	3
1.3 Methode en bronnen	4
1.4 Leeswijzer.....	5
Hoofdstuk 2: Verdediging van de Islam	7
2.1 Argumentatieve opbouw van <i>Barahin-e-Ahmadiyya</i>	7
2.2 Rationaliteit, Koranische autoriteit en doctrinaire kritiek.....	9
2.3 Openbaring, profeetschap en religieuze authenticiteit	9
2.4 Tawhid, wonderen en hervormingsagenda.....	10
Hoofdstuk 3: Koranische uitleg van Jezus' dood, messiaanse overeenkomst en missionaire zelfduiding.....	12
3.1 De dood van Jezus in Koranisch perspectief	12
3.2 Taalkundige en contextuele argumentatie.....	13
3.3 De universele wet van sterfelijkheid	13
3.4 Tekstuele legitimering van het messiasschap	13
3.5 De levende kracht van Mohammeds profeetschap	16
3.6 Organisatorische structurering: het vijfvoudige actieplan.....	17
3.7 Kritiek op religieus en maatschappelijk verval	18
Hoofdstuk 4: De afsluiting van het profeetschap, zelfduiding en profetische taal.....	19
4.1 Bronnen en verklaringen over eigen status.....	19
4.2 <i>Muhaddathiyyah</i> : goddelijke communicatie zonder profeetschap	20
4.3 <i>Khatam-an-Nabiyyin</i> en de uitsluiting van later profeetschap	21
4.4 <i>Aik Ghalati Ka Izala</i> en de grenzen van profetische taal.....	22
Hoofdstuk 5: De ware claim in context: <i>Mujaddid</i> , Beloofde Messias en Mahdi	26
5.1 Inleiding: de ware claim als hervormingsclaim	26
5.2 Naamgeving en profetische bron	26

5.3 Drie dimensies van de claim.....	27
5.4 De Mahdi in algemene Islamitische verwachting en Lahore Ahmadiyya-uitleg	27
5.5 Koran- en hadithverwijzingen naar de komst van de Beloofde Messias en Mahdi	29
5.6 De <i>Mujaddid</i> als theologische sleutel.....	32
5.7 De Beloofde Messias en de typologische wederkomst	33
5.8 De Mahdi als geleide hervormer en de praktische missie.....	34
5.9 <i>Bai'at</i> , identiteit en Lahore-afbakening.....	35
5.10 Samenvattende conclusie en overgang naar jihad	35
Hoofdstuk 6: Jihad als vreedzame inspanning	37
6.1 Jihad van de pen, morele hervorming en vreedzame verkondiging.....	37
6.2 Koranische onderbouwing van jihad.....	38
Hoofdstuk 7: <i>Al-Wasiyyat</i> , organisatorische voortzetting en opvolgingsgezag	41
7.1 Testamentaire overgang en de “Tweede Kracht”	42
7.2 Testamentaire voorwaarden en morele discipline.....	42
7.3 Anjuman, trustees en opvolgingsautoriteit	43
7.4 Theologische kernpunten	44
7.5 Institutionele crisis en splitsing (1914)	44
Hoofdstuk 8: Spirituele ontwikkeling, soefibegrippen en duidelijke afbakening van het monotheïsme	46
8.1 Theoretisch kader	46
8.1.1 <i>fanā</i> : zelfverloochening en volledige gerichtheid op Allah.....	46
8.1.2 <i>baqā</i> : bestendige nabijheid en handelen onder goddelijke leiding	47
8.1.3 <i>liqā</i> : ontmoeting met Allah en bewustzijn van Zijn nabijheid.....	48
8.2 Samenhang en specifieke nadruk binnen de Lahore Ahmadiyya Beweging	49
8.3 Tekstuele onderbouwing.....	50
Hoofdstuk 9: <i>Bai'at</i> , religieuze verbintenis en gemeenschappelijke hervorming	52
9.1 Definitie en kernbetekenis.....	52
9.2 Koranische grondslag en voorwaarden van de <i>bai'at</i>	52
9.3 <i>Bai'at</i> in de tijd van de Heilige Profeet	54
9.4 De interpretatie van Maulana Muhammad Ali	54

9.5 <i>Bai'at</i> binnen de Ahmadiyya Beweging	55
9.6 De tien voorwaarden van de <i>bai'at</i>	55
9.7 Spirituele en organisatorische betekenis	56
9.8 <i>Bai'at</i> als instrument van hervorming	57
Hoofdstuk 10: De Lahore Ahmadiyya-bijdrage aan Koranvertaling, publicatie, missie en intellectuele verantwoording	58
10.1 Historische context en doelstelling	58
10.2 Literaire productie, vertaling en systematische presentatie	59
10.3 Missieactiviteiten en wereldwijde gemeenschapsopbouw	59
10.4 Jihad van de pen en vreedzame verkondiging	60
10.5 Hervorming van Islamitisch denken	60
10.6 Publiek beeld van de Islam en interreligieuze dialoog	61
10.7 Samenvattende beoordeling	62
Verklarende woordenlijst	63
Bibliografie	69
Over de auteur	72

Voorwoord

Dit werk vindt zijn oorsprong in de noodzaak om de Lahore Ahmadiyya Beweging op een toegankelijke, zorgvuldige en brongeorïënteerde wijze te analyseren. In het vertoog over deze beweging worden centrale thema's — zoals het profeetschap, messiasschap, *jihad* of institutionele opvolging — veelal gefragmenteerd behandeld, waardoor de onderlinge samenhang onderbelicht blijft. Dit werk beoogt juist die coherentie inzichtelijk te maken: niet vanuit een polemisch oogmerk, maar door middel van systematische ordening, kritisch brongebruik en een nauwkeurige conceptuele analyse.

Voor mij als auteur heeft dit onderwerp nooit een louter academisch of historiografisch karakter gehad. In debatten over de Lahore Ahmadiyya Beweging zag ik mij gedurende vele jaren genoodzaakt een defensieve positie in te nemen. Welhaast reflexmatig werd van ons verlangd aan te tonen waarom wij ons als moslims beschouwen, waarom de affiliatie met de Lahore Ahmadiyya Beweging geen breuk betekent met de orthodoxe islam, en hoe de exegese van Hazrat Mirza Ghulam Ahmad binnen de grenzen van de Islamitische geloofsleer blijft. Deze ervaring leidde niet tot terughoudendheid, maar dwong juist tot een scherpere reflectie op bronnen, definities en uitgangspunten.

Een beslissend wentelpunt deed zich voor toen ik in 2010 het voorzitterschap van het hoofdbestuur van de Surinaamse Islamitische Vereniging aanvaardde. Deze omslag lag niet slechts in een verandering van bestuurlijke stijl, maar vloemde voort uit het inzicht dat Hazrat Mirza Ghulam Ahmad de islam niet presenteerde als een defensieve, statische traditie, maar als een levende religie die in de eigentijdse context overtuigend kan worden onderbouwd via rede, openbaring en spirituele ervaring. Vanuit dit inzicht formuleerde ik een principiële mening: wij zijn moslims, en de bewijslast ter weerlegging hiervan rust bij degene die het tegendeel beweert. Hiermee verschoof het debat van verdediging naar analytische helderheid. Het ligt niet op ons pad om onze islamitische identiteit voortdurend te legitimeren tegenover ongefundeerde grieven; wie ons buiten de Islam wil plaatsen, moet aantonen op welke grond dat zou kunnen. Dit is geen polemische verharding, maar een terugkeer naar een eerlijker en zuiverder uitgangspunt: “Back to the Quran!”

Mijn professionele achtergrond als arts en wetenschapper, in het bijzonder als hoogleraar fysiologie, heeft deze benadering versterkt. Binnen de geneeskunde en de wetenschappelijke methodologie staan empirische waarneming, bewijsvoering, kritische toetsing en kennisbescheidenheid centraal. Vanuit deze invalshoek vertoont de nadruk van de Lahore

Ahmadiyya Beweging op de rede een sterke affiniteit met wetenschappelijke rationaliteit. Zij laat zien dat geloof niet tegenover rationeel onderzoek hoeft te staan, maar elkaar kunnen versterken wanneer geloof wordt gefundeerd op inzicht, argumentatie, ethische bewustwording en spirituele ervaring.

Een kernpunt daarin is de leer van *Khatam-an-Nabiyyin*: de finale afsluiting van het profeetschap door Mohammed (saw). Binnen de Lahore Ahmadiyya Beweging wordt deze finaliteit op consequente wijze doorgeredeneerd. Zij erkent na Mohammed (saw) geen nieuwe profeet, maar evenmin de letterlijke fysieke wederkomst van een eerdere profeet. Een fysieke terugkeer van Jezus zou immers een hernieuwd profeetschap na Mohammed (saw) impliceren. Daarom past de Lahore Ahmadiyya-uitleg van Jezus' dood en van de typologische wederkomst van de Messias als een terugkeer, gedefinieerd in termen van functionele, taakgerichte en spirituele analogie. Gedurende veertig jaar van studie, bestuurlijke ervaring en dialoog met uiteenlopende theologische stromen is het inzicht in deze problematiek verdiept. Niet alle vragen zijn eenvoudiger geworden; sommige zijn juist complexer gebleken. Één mijn overtuiging is sterker geworden: mijn associatie met en deelname aan de Lahore Ahmadiyya Beweging heeft mij niet van de Islam verwijderd, maar juist bijgedragen om een betere moslim te worden. Dit heeft er toe geleid om de Koran centraler te plaatsen, een verdiepte waardering voor de Profeet Mohammed (saw) te ontwikkelen, sektarische verkettering te vermijden en een principiële verdediging van godsdienstvrijheid en de Islam met rede, waardigheid en dienstbaarheid uit te dragen.

Sinds de beëindiging van het voorzitterschap in 2025 heeft de persoonlijke betrokkenheid een transformatie ondergaan. De nadruk is verschoven van bestuurlijke en organisatorische taken naar een actieve, schriftelijke analyse van de Islam en de Ahmadiyya-theologie. Waar bestuurlijke verantwoordelijkheden hoofdzakelijk een reactieve en mediërende houding vereisen, biedt de schriftelijke vastlegging de noodzakelijke ruimte voor analytische ordening en diepgaande reflectie. Deze publicatie vormt het resultaat van deze verschuiving.

Het uitgangspunt is dat een adequate analyse van de Lahore Ahmadiyya Beweging vereist dat haar primaire bronnen, terminologie en historische context vanuit haar eigen exegetische kader worden benaderd. Dit impliceert niet dat alle theologische spanningen worden weggenomen, maar wel dat een beweging primair vanuit haar eigen zelfbegrip moet worden geanalyseerd voordat een extern theologisch of historisch oordeel wordt geveld. Het doel van

dit werk is dan ook om de onderlinge samenhang van de theologische standpunten inzichtelijk te maken.

Deze publicatie richt zich op alle lezers die zich willen verdiepen in de theologische en exegetische hoofdlijnen van de Lahore Ahmadiyya Beweging. Het werk beoogt geen polemisch betoog, maar een heldere structurering van thema's, bronnen en begrippen. Indien dit werk bijdraagt aan een evenwichtiger begrip van de positie van de beweging en verheldert hoe deze als een pad van inhoudelijke verdieping binnen de islam kan fungeren, is de doelstelling bereikt. Moge dit werk daarom worden gelezen als een uitnodiging tot eerlijk onderzoek, bezinning en een dieper begrip van de Islam zoals ik die binnen de Lahore Ahmadiyya Beweging heb leren waarderen.

Prof. dr. Robbert Bipat

Samenvatting

Dit boek analyseert de Lahore Ahmadiyya Beweging als hervormingsbeweging binnen de Islam. Het onderzoekt hoe deze beweging de missie van Hazrat Mirza Ghulam Ahmad verenigt met de absolute finaliteit van het profeetschap van Mohammed (saw), het gezag van de Koran en de opdracht tot vreedzame verspreiding van Islamitische kennis. In plaats van een geïsoleerde groepering te beschrijven, legt dit werk een coherent denkkader bloot waarin geloofsleer, exegese, institutionele structuur en spirituele praktijk samenkomen. Aanvankelijk belicht het boek de apologetische argumentatie van Barahin-e-Ahmadiyya, waarin de Islam wordt gepresenteerd als een rationeel gefundeerde, geopenbaarde en spiritueel toetsbare religie. Aansluitend verschuift de focus naar de Koranische onderbouwing van Jezus' dood en de conceptuele wederkomst van de Messias. Deze vraagstukken zijn essentieel omdat zij direct de messiaanse claim van Mirza Ghulam Ahmad en de Lahore Ahmadiyya-uitleg van *Khatam-an-Nabiyyin* -: na Mohammed (saw) verschijnt geen nieuwe profeet en keert ook geen eerdere profeet letterlijk terug - raken.

Vervolgens onderzoekt het boek hoe Mirza Ghulam Ahmad zijn eigen religieuze status afbakt. Begrippen als *muhaddathiyah*, *nubuwwat-i tammah*, *zilli nubuwwat*, *wahy nubuwwat*, *wahy wilayat* en het pamflet *Aik Ghalati Ka Izala* worden gebruikt om het onderscheid te verduidelijken tussen goddelijke ingeving en echt profeetschap. Binnen de Lahore Ahmadiyya-uitleg houdt zijn claim geen nieuw, zelfstandig of wetgevend profeetschap in, maar een hervormingsopdracht binnen de voltooide profetische orde van Mohammed (saw). De titels *Mujaddid*, Beloofde Messias en Mahdi worden daarom gelezen als drie samenhangende aspecten van één missie.

De praktische kant van deze missie komt naar voren in de uitleg van *jihad* als vreedzame, intellectuele, morele en spirituele inspanning. De zogenoemde “*jihad* van de pen” staat daarbij centraal: **De Islam wordt verdedigd en verspreid door Koranische bewijsvoering, publicatie, vertaling, onderwijs, dialoog en voorbeeldig karakter.** Ook de institutionele voortzetting van de beweging wordt behandeld, met aandacht voor *Al-Wasiyyat*, de Anjuman, de “Tweede Kracht”, de discussie over *khilafat* en de splitsing van 1914.

Daarnaast bespreekt het boek de innerlijke en gemeenschappelijke dimensies van hervorming. De begrippen *fanā*, *baqā* en *liqā* worden uitgelegd als Koranisch gefundeerde stadia van spirituele ontwikkeling, zonder dat sprake is van werkelijke eenwording tussen

Schepper en schepping. De *bai'at* wordt vervolgens geduid als vrijwillige verbintenis tot morele discipline, dienst aan de Islam, gemeenschapsvorming en deelname aan een georganiseerd hervormingsprogramma.

Tot slot brengt het boek de historische en actuele bijdrage van de Lahore Ahmadiyya Beweging in kaart met betrekking tot Koranvertaling, publicatie, missie, interreligieuze dialoog en intellectuele verantwoording. De nadruk ligt op de monumentale exegetische arbeid van Muhammad Ali, MA, LLB, de internationale expansie en de wijze waarop de Lahore Ahmadiyya Beweging de Islam presenteert als een rationele, vreedzame en spiritueel werkzame levensbeschouwing. De conclusie luidt dat het optreden van Mirza Ghulam Ahmad binnen de Lahore Ahmadiyya Beweging geen paradigmaverschuiving of breuk met de Islam behelst, maar een hervormingsmoment vormt. Binnen dit kader worden het gezag van de Koran, het monotheïsme, de finale afsluiting van het profeetschap, intellectuele verantwoording en vreedzame missie als kernwaarden herbevestigd.

Trefwoorden: Lahore Ahmadiyya Beweging; Hazrat Mirza Ghulam Ahmad; *Barahin-e-Ahmadiyya*; *Khatam-an-Nabiyyin*; finaliteit van het profeetschap; *muhaddathiyyah*; *Aik Ghalati Ka Izala*; *Mujaddid*; Beloofde Messias; Mahdi; dood van Jezus; typologische wederkomst; *Wafat-e-Masih*; *jihad* van de pen; *Al-Wasiyyat*; Anjuman; *khilafat*; *fanā*; *baqā*; *liqā*; *bai'at*; Islamitische hervorming; vreedzame missie; interreligieuze dialoog; Koranvertaling; publicatie; intellectuele verantwoording; publieke presentatie van de Islam; hedendaagse kennisoverdracht.

Hoofdstuk 1: Inleiding

Dit hoofdstuk introduceert het doel, de afbakening en de werkwijze van dit boek. Het plaatst de Lahore Ahmadiyya Beweging binnen een breder kader van geloofsleer, Koran-uitleg en geschiedenis, en formuleert de centrale vraag: hoe verhoudt de hervormingsopdracht van Hazrat Mirza Ghulam Ahmad zich volgens de beweging tot de finaliteit van het profeetschap (*Khatam-an-Nabiyyin*), het gezag van de Koran en een vreedzame intellectuele missie? Dit vormt de conceptuele basis voor de verdere analyse. Ook de naam *Ahmadiyya* vraagt om nadere duiding. Binnen Lahore Ahmadiyya-bronnen wordt deze naam niet primair verbonden met een afzonderlijke religieuze identiteit of met een nieuwe gemeenschap naast de Islam, maar met *Ahmad*, de eerste naam van de Heilige Profeet Mohammed (saw). Volgens deze traditie werd deze naam vóór zijn geboorte aan hem gegeven door zijn moeder, nadat zij in een visioen de opdracht had ontvangen hem zo te noemen. De beweging leest haar naam daarom als verwijzing naar een ahmadische gestalte van de Islam: vredelievend, moreel overtuigend, mild en universeel verkondigend. Zo wordt de naam niet opgevat als aanduiding van een nieuwe religie, maar als uitdrukking van een hervormingsbeweging die haar legitimiteit zoekt in de profetische bron van de Islam.

1.1 Aanleiding en doel van het boek

De Lahore Ahmadiyya Beweging wordt vaak benaderd vanuit afzonderlijke controverses rond messiasschap, profeetschap, jihad en institutionele opvolging. Een dergelijke reductieve benadering verheldert weliswaar de centrale discussiepunten, maar doet afbreuk aan de intrinsieke samenhang van het geheel. Dit boek kiest daarom voor een thematische opbouw waarin historische context, verdediging van de Islam, Koranische uitleg, profetische finaliteit, hervormingsclaim, jihad, institutionele voortzetting, spiritualiteit, *bai'at*, literatuur en missie als onderling verbonden onderdelen van één interpretatiekader worden behandeld.

1.2 Afbakening en centrale vraag

De centrale vraag van dit boek is hoe de Lahore Ahmadiyya Beweging een hervormingsvisie ontwikkelt waarin Hazrat Mirza Ghulam Ahmad wordt erkend als *Mujaddid*, *Mahdi* en Beloofde Messias, zonder dat daarmee een nieuw, zelfstandig of wetgevend profeetschap na Mohammed (saw) wordt aangenomen. Historische gegevens worden daarom selectief

behandeld: zij worden opgenomen voor zover zij bijdragen aan het begrijpen van deze theologische, exegetische en institutionele afbakening.

1.3 Methode en bronnen

De benadering van dit boek is brongeorïenteerd en thematisch. De analyse steunt op werken van Hazrat Mirza Ghulam Ahmad, publicaties van Maulana Muhammad Ali en latere literatuur van de Lahore Ahmadiyya Beweging. De nadruk ligt op tekstuele uitleg, begripsafbakening en de samenhang tussen leerstellige, historische en institutionele thema's. Koranische verzen, klassieke termen en historische gebeurtenissen worden besproken voor zover zij noodzakelijk zijn om het interpretatiekader van de beweging te begrijpen. De referentielijst heeft daarom een oriënterend karakter en pretendeert geen uitputtende bibliografie te zijn.

Wanneer in dit boek Koranverzen worden aangehaald of besproken, wordt, tenzij anders vermeld, uitgegaan van de meest recente vertaling van Maulana Muhammad Ali en van zijn bijbehorende uitleg en commentaar. Deze keuze sluit aan bij het brongeorïenteerde karakter van het boek en bij de centrale plaats die zijn Koranvertaling binnen de Lahore Ahmadiyya-traditie inneemt. Zij betekent niet dat andere vertalingen buiten beschouwing worden verklaard, maar dat de interne terminologie en argumentatie van de onderzochte traditie consequent vanuit haar eigen primaire interpretatiekader worden gelezen.

Ter voorkoming van terminologische ambiguïteit hanteert dit werk consequent een onderscheid tussen algemeen taalgebruik, technische theologische betekenis en de specifieke interpretatieve invulling binnen de Lahore Ahmadiyya-traditie. Dit onderscheid is met name relevant voor kernbegrippen als *nubuwwat*, *muhaddath*, *mujaddid*, *jihad*, *bai'at* en *khilafat*, omdat dezelfde termen in uiteenlopende historische, taalkundige en theologische contexten verschillende semantische accenten kunnen krijgen. In aansluiting hierop worden de algemene islamitische bronnen in dit werk hermeneutisch geordend overeenkomstig de benadering die Maulana Muhammad Ali uiteenzet in *De Wederkomst van Jezus* (DOI: 10.5281/zenodo.21929499). De Heilige Koran fungeert daarbij als primair fundament, als *Ḥabl Allāh* en *Ḥakam*: de absolute en onveranderlijke norm, alsook het beslissende criterium bij theologische en juridische geschilpunten. Verzen met een allegorische of meerduidige betekenis (*mutashābihāt*) worden binnen dit kader geïnterpreteerd in het licht van de fundamentele en eenduidige verzen (*muḥkamāt*). Hadith-overleveringen vervullen

vervolgens de functie van verklaring, concretisering en praktische toepassing van Koranische principes, in het bijzonder via de profetische praktijk (*Sunnah*). Overleveringen die betrekking hebben op verhalende tradities of toekomstige profetieën worden methodologisch aan de Koran getoetst; wat aantoonbaar met Koranische principes in strijd is, wordt niet als gezaghebbend aanvaard.

1.4 Leeswijzer

De onderstaande leeswijzer geeft per hoofdstuk kort aan welke functie het hoofdstuk binnen de opbouw van dit boek vervult. Samen vormen de hoofdstukken een geleidelijke route van historische en theologische context naar Koranische uitleg, profetische finaliteit, hervormingsclaim, vreedzame *jihad*, institutionele voortzetting, spirituele ontwikkeling, *bai‘at* en de historische én actuele bijdrage van de Lahore Ahmadiyya Beweging.

Tabel 1. Leeswijzer per hoofdstuk

Hoofdstuk	Doel van het hoofdstuk
Hoofdstuk 2	Bespreekt hoe <i>Barahin-e-Ahmadiyya</i> de Islam verdedigt als rationele, geopenbaarde en spiritueel ervaarbare religie, met aandacht voor rede, openbaring, de normatieve positie van de Koran, kritiek op concurrerende doctrines en het hervormingsprogramma van Hazrat Mirza Ghulam Ahmad.
Hoofdstuk 3	Behandelt Jezus’ dood, de messiaanse overeenkomst en de missionaire context aan de hand van onder meer <i>Tauzeeh-e-Maraam</i> , <i>Izala-e-Auham</i> en <i>Fath-e-Islam</i> , en laat zien waarom deze thema’s noodzakelijk zijn voor het begrijpen van de latere claim van Hazrat Mirza Ghulam Ahmad.
Hoofdstuk 4	Verduidelijkt de finaliteit van het profeetschap, de zelfduiding van Mirza Ghulam Ahmad en de grenzen van profetische taal, met bijzondere aandacht voor <i>Khatam-an-Nabiyyin</i> , <i>muhaddathiyyah</i> , goddelijke communicatie zonder wetgevend profeetschap en <i>Aik Ghalati Ka Izala</i> .
Hoofdstuk 5	Definieert de positieve claim van Hazrat Mirza Ghulam Ahmad als <i>Mujaddid</i> , Beloofde Messias en Mahdi binnen de voltooidde Islamitische orde, en verbindt deze titels met de typologische wederkomst, de Mahdi-verwachting en de betekenis van <i>bai‘at</i> .
Hoofdstuk 6	Verklaart <i>jihad</i> binnen de Lahore Ahmadiyya-uitleg als vreedzame, intellectuele, morele en spirituele inspanning, en verbindt de “ <i>jihad</i> van de pen” met publicatie, vertaling, debat, onderwijs, godsdienstvrijheid en redelijke verkondiging.
Hoofdstuk 7	Bespreekt <i>Al-Wasiyyat</i> als testamentaire en institutionele tekst, met nadruk op institutionele voortzetting, opvolgingsautoriteit, de “Tweede Kracht”, de rol van de Anjuman, de Council of Trustees, de discussie over <i>khilafat</i> en de splitsing van 1914.

Hoofdstuk 8	Analyseert spirituele ontwikkeling, soefiterminologie en monotheïstische afbakening aan de hand van <i>fanā</i> , <i>baqā</i> en <i>liqā</i> , en benadrukt dat nabijheid tot Allah niet wordt opgevat als ontologische eenwording.
Hoofdstuk 9	Duidt <i>baiʿat</i> als vrijwillige religieuze, morele en organisatorische verbintenis tot persoonlijke toewijding, Koranische gehoorzaamheid, gemeenschapsvorming en deelname aan een georganiseerd hervormingsprogramma.
Hoofdstuk 10	Evalueert de historische én actuele bijdrage van de Lahore Ahmadiyya Beweging aan Koranvertaling, publicatie, missie, interreligieuze dialoog, hervorming van Islamitisch denken, publieke presentatie van de Islam en vreedzame kennisoverdracht.

Met deze leeswijzer is het kader voor de verdere opbouw van het boek vastgesteld: de Lahore Ahmadiyya Beweging wordt niet geïsoleerd benaderd vanuit één controversie, maar vanuit de samenhang tussen brongebruik, theologische afbakening, historische ontwikkeling en praktische hervorming. Het volgende hoofdstuk begint daarom bij de verdedigende grondslag van dit geheel en onderzoekt hoe *Barahin-e-Ahmadiyya* de Islam presenteert als rationeel verdedigbaar, Koranisch gefundeerd en spiritueel werkzaam.

Hoofdstuk 2: Verdediging van de Islam

Dit hoofdstuk behandelt de verdedigende grondslag van Hazrat Mirza Ghulam Ahmads hervormingswerk. Aan de hand van het boek *Barahin-e-Ahmadiyya* wordt onderzocht hoe de Islam wordt verdedigd als een religie die redelijk te verantwoorden is, door openbaring wordt bevestigd en geestelijk kan worden ervaren. De bespreking laat zien hoe rede, het gezag van de Koran, morele hervorming en kritiek op andere leerstellingen samenkomen in één programma van intellectuele en religieuze vernieuwing.

De aanleiding voor deze verdediging moet worden geplaatst in de context van het negentiende-eeuwse India. De islamitische gemeenschap werd in deze periode geconfronteerd met christelijke zending, koloniale machtsverhoudingen, oriëntalistische kritiek en hervormingsbewegingen zoals de Arya Samaj. Tegen deze achtergrond presenteerde Hazrat Mirza Ghulam Ahmad de Islam niet louter als overgeleverd religieus erfgoed dat verdedigd moest worden, maar als een levende religie die ook in deze intellectuele en religieuze context overtuigingskracht bezit door rede, openbaring en spirituele ervaring.

Barahin-e-Ahmadiyya beoogt aan te tonen dat de Islam zowel verstandelijk verdedigbaar als spiritueel werkzaam is. Het werk steunt daarbij op drie samenhangende pijlers: rede, openbaring en spirituele ervaring. Deze pijlers functioneren niet als losse bewijsmiddelen, maar als onderdelen van één hervormingsgericht betoog: de Islam wordt verdedigd tegenover externe kritiek en tegelijk opnieuw gepresenteerd als bron van innerlijke vernieuwing voor de moslimgemeenschap. De beredeneerde verdediging van religieuze overtuiging en de oproep tot hervorming worden zo in één argumentatief kader samengebracht.

Opvallend is bovendien de nadruk op publieke toetsbaarheid. Mirza Ghulam Ahmad kende groot belang toe aan debat, weerlegging en rationele argumentatie. Zijn aanbod van 10.000 roepies aan degene die zijn bewijsvoering kon ontkrachten, functioneert binnen deze context als retorisch en apologetisch middel: het onderstreept zijn vertrouwen in de bewijskracht van de Koran en in de mogelijkheid om religieuze waarheid openlijk en kritisch te onderzoeken.

2.1 Argumentatieve opbouw van *Barahin-e-Ahmadiyya*

De kern van *Barahin-e-Ahmadiyya* bestaat uit een reeks onderling verbonden stellingen. Mirza Ghulam Ahmad verdedigt allereerst dat de Islam als ware religie herkenbaar is door een combinatie van rationele argumentatie, Koranische bewijsvoering en spirituele ervaring.

Vervolgens stelt hij dat rede en openbaring elkaar niet uitsluiten, maar in hun juiste verhouding wederzijds bevestigen. De Koran wordt daarbij voorgesteld als een bewaard, coherent en richtinggevend boek dat normatieve autoriteit bezit. Het profeetschap van Mohammed (saw) wordt onderbouwd aan de hand van diens karakter, standvastigheid en blijvende historische invloed. Ten slotte krijgt hervorming een noodzakelijke plaats, omdat ritualisme, bijgeloof en onkritische navolging volgens deze analyse de geestelijke vitaliteit van de gemeenschap hebben verzwakt.

Volgens Mirza Ghulam Ahmad bevond de Islam zich in de negentiende eeuw in een dubbele crisis. Intern was de geestelijke vitaliteit van de gemeenschap verzwakt; extern nam de druk toe door christelijke polemiek, westerse ideeën en hervormingsbewegingen zoals de Arya Samaj. Hij stelde vast dat religie vaak was gereduceerd tot uiterlijke gewoonte, terwijl innerlijke overtuiging en geestelijke ernst naar de achtergrond waren geraakt. Daarom presenteert *Barahin-e-Ahmadiyya* de verdediging van de Islam tegelijk als een oproep tot innerlijke vernieuwing.

De doelstelling van *Barahin-e-Ahmadiyya* is aan te tonen dat de Islam als ware religie kan worden verdedigd door middel van rede, openbaring en spirituele ervaring. Mirza Ghulam Ahmad laat religieuze waarheid niet uitsluitend rusten op overlevering, maar ook op argumenten die verstandelijk kunnen worden onderzocht. In zijn visie kunnen ware openbaring en gezond verstand niet werkelijk met elkaar botsen, omdat Allah de bron van beide is. Daardoor krijgt het werk een verdedigend, kritisch en hervormingsgericht karakter.

Een wezenlijk kenmerk van het werk is de positieve verhouding tussen rede en openbaring. Ware openbaring staat volgens Mirza Ghulam Ahmad niet tegenover rationeel denken, maar bevestigt en verdiept dit. De Koran fungeert daarom niet alleen als bron van geestelijke leiding, maar ook als basis voor redelijke argumentatie. De gelovige wordt aangespoord om actief naar waarheid te zoeken, kritisch te lezen en geestelijke discipline te ontwikkelen, in plaats van tradities gedachteloos te volgen.

Rationaliteit neemt in *Barahin-e-Ahmadiyya* een centrale plaats in. Overtuigingen dienen niet uitsluitend op gezag te worden aanvaard, maar moeten worden onderzocht en getoetst. Geloof wordt daardoor verbonden met reflectie, argumentatie en innerlijke ernst. Verstandelijk onderzoek vormt in deze benadering geen bedreiging voor religie, maar een middel om haar waarheid scherper te onderscheiden.

2.2 Rationaliteit, Koranische autoriteit en doctrinaire kritiek

Vanuit dit uitgangspunt bekritiseert Mirza Ghulam Ahmad leerstellingen die hij als intern tegenstrijdig beschouwt of onverenigbaar acht met strikt monotheïsme. Hij noemt onder meer polytheïstische voorstellingen en het toeschrijven van menselijke beperkingen aan het goddelijke. Zijn redenering is dat Allah, die het menselijk verstand heeft geschapen, geen leer kan openbaren die dat verstand blijvend ondermijnt. Deze gedachte vormt de basis van zijn kritiek op verschillende religieuze opvattingen buiten de Islam en ondersteunt zijn overtuiging dat de Islam volgens zijn betoog rationeel consistenter is dan andere religieuze systemen.

In *Barahin-e-Ahmadiyya* wordt de Koran voorgesteld als een tekst die zowel rationele coherentie als spirituele richting biedt. Mirza Ghulam Ahmad vergelijkt de Koran met andere religieuze geschriften en stelt dat deze volgens zijn analyse in verschillende mate door overlevering, interpretatieve vermenging of leerstellige ontwikkeling zijn beïnvloed. Daartegenover benadrukt hij de intellectuele samenhang, morele helderheid en spirituele werking van de Koran. Religieuze autoriteit wordt zo niet alleen verbonden met gehoorzaamheid, maar ook met redelijke toetsing en innerlijke bevestiging.

Hiermee hangt de opvatting samen dat de Koran de beslissende normatieve openbaring vormt. Volgens Mirza Ghulam Ahmad is deze tekst betrouwbaar bewaard en kan zij daarom dienen als maatstaf voor individueel en gemeenschappelijk leven. De Koran sluit volgens hem aan bij de natuurorde, bevordert morele zuiverheid en biedt een helder beeld van Allah. Juist de combinatie van normatieve autoriteit en rationele overtuigingskracht verleent de Koran haar bijzondere status.

2.3 Openbaring, profeetschap en religieuze authenticiteit

Ook het concept van voortdurende goddelijke communicatie speelt een belangrijke rol. Mirza Ghulam Ahmad stelt dat Allah ook in het heden mensen kan leiden, met name degenen die moreel zuiver, innerlijk gedisciplineerd en geestelijk ontvankelijk zijn. Openbaring is in deze visie geen afgesloten historische herinnering, maar een levende werkelijkheid. Rede blijft noodzakelijk, maar volgens hem kan het verstand op zichzelf niet alle hoogste geestelijke waarheden bereiken. Daarom biedt goddelijke communicatie aanvullende leiding en bevestigt zij de blijvende nabijheid van Allah.

In *Islami Usul ki Filasafi* verbindt Mirza Ghulam Ahmad dit uitgangspunt met Soerah Fatiha, waarin de gelovige dagelijks bidt: “Leid ons op het rechte pad.” Volgens zijn interpretatie veronderstelt deze bede dat goddelijke leiding geen afgesloten historisch gegeven is, maar een actuele werkelijkheid. Indien Allah niet langer leiding zou schenken aan oprechte zoekers, zou *Ihdin-nas-sirat-al-mustaqim* haar existentiële betekenis verliezen en zou spirituele groei principieel worden afgesloten. Tegenover die opvatting benadrukt Mirza Ghulam Ahmad Allah als de Levende God, die ook in het heden antwoordt aan wie Hem oprecht zoekt.

Een belangrijk deel van *Barahin-e-Ahmadiyya* is gewijd aan de verdediging van het profeetschap van Mohammed (saw). Mirza Ghulam Ahmad verwijst naar diens karakter, levensloop, standvastigheid en blijvende invloed. Zijn reputatie als eerlijk en betrouwbaar persoon, samengevat in de titel *al-Amin*, geldt als een belangrijk moreel bewijs. Ook zijn volharding onder vervolging wordt binnen deze redenering opgevat als aanwijzing dat zijn optreden niet door eigenbelang werd gedreven. De afwezigheid van materieel voordeel en de blijvende maatschappelijke verandering door zijn zending worden aangevoerd als tekenen van de echtheid van zijn missie.

De vergelijkende kritiek in *Barahin-e-Ahmadiyya* richt zich vooral op christendom en hindoeïsme. Mirza Ghulam Ahmad betoogt dat leerstellingen zoals de drie-eenheid en polytheïsme niet verenigbaar zijn met rede en strikt monotheïsme. Zijn kritiek richt zich primair op doctrines en religieuze systemen, niet op de persoonlijke intenties van individuele gelovigen. Door deze nadruk op leerstellige analyse presenteert hij de Islam als de meest coherente vorm van geloof in één absolute Allah.

Een belangrijk criterium voor religieuze authenticiteit is morele zuiverheid. Geloof dient zichtbaar te worden in karakter en gedrag, bijvoorbeeld in eerlijkheid, nederigheid en mededogen. Religie die geen invloed heeft op persoonlijk en sociaal leven, verwordt volgens deze benadering tot ritueel zonder inhoud. Daarom wordt de Koran niet alleen voorgesteld als leerboek, maar ook als instrument van karaktervorming.

2.4 Tawhid, wonderen en hervormingsagenda

Tawhid — de eenheid van Allah en een kernprincipe van de Islam — vormt de grondstructuur van het betoog. Ware religie rust op de erkenning van één absolute Allah. Mirza Ghulam Ahmad presenteert deze leer niet alleen als theologisch uitgangspunt, maar ook als basis voor

rationele overtuiging en spirituele groei. In die lijn verschijnt *tawhid* als een intellectuele noodzaak, terwijl *shirk* — het toekennen van partners aan Allah — wordt gezien als irrationeel en als belemmering voor morele en spirituele ontwikkeling. Deze visie benadrukt een directe relatie tussen gelovige en Schepper, zonder goddelijke incarnaties of andere bemiddelende figuren.

Vanuit dit uitgangspunt geeft Mirza Ghulam Ahmad ook een specifieke interpretatie aan wonderen en profetieën. Wonderen zijn volgens hem geen willekeurige doorbrekingen van natuurwetten, maar tekenen die verwijzen naar een diepere goddelijke orde achter de zichtbare werkelijkheid. De aandacht verschuift daardoor van het spectaculaire naar het betekenisvolle. Profetieën worden niet opgevat als magische voorspellingen, maar als geïnspireerde inzichten die de relatie tussen Allah en mens verduidelijken. Op deze wijze probeert hij geloof te verbinden met rationele reflectie en religieuze ervaring.

Op deze basis ontwikkelt het werk een duidelijke hervormingsagenda voor de islamitische gemeenschap. Het roept op tot terugkeer naar de kernprincipes van de Islam en tot afstand van bijgeloof, ongegronde tradities en culturele toevoegingen die de leer hebben vertroebeld. Mirza Ghulam Ahmad presenteert zichzelf daarbij als hervormer met een door Allah gegeven opdracht om het geloof opnieuw te richten op zijn oorspronkelijke waarden. Zo staat *Barahin-e-Ahmadiyya* in de bredere traditie van islamitische hervorming en formuleert het tegelijk een antwoord op de intellectuele en religieuze uitdagingen van de negentiende eeuw. Juist de combinatie van verdediging en hervorming bepaalt het bijzondere karakter van dit werk.

Daarmee vormt dit hoofdstuk de verdedigende basis voor de verdere analyse. De verdediging van de Islam in *Barahin-e-Ahmadiyya* laat zien hoe rede, openbaring, *tawhid* en hervorming met elkaar worden verbonden. In het volgende hoofdstuk wordt deze grondslag toegepast op een concreet en beslissend thema van Koranische uitleg: de dood van Jezus, de typologische wederkomst van de Messias en de wijze waarop deze uitleg de missionaire zelfduiding van Hazrat Mirza Ghulam Ahmad mede bepaalt.

Hoofdstuk 3: Koranische uitleg van Jezus' dood, messiaanse overeenkomst en missionaire zelfduiding

Dit hoofdstuk onderzoekt de Koranische en missionaire argumenten rond Jezus' dood, de messiaanse overeenkomst en de zelfduiding van Hazrat Mirza Ghulam Ahmad. De analyse van werken als *Tauzeeh-e-Maraam*, *Izala-e-Auham* en *Fath-e-Islam* laat zien dat de discussie over Jezus niet slechts een afzonderlijk thema van Koran-uitleg is, maar een sleutelrol speelt in de verdediging van de Islam, de uitleg van de messiaanse verwachting en de formulering van een vreedzame hervormingsmissie.

De biografische context is hier van belang voor zover zij de aard van Mirza Ghulam Ahmads missie verklaart. Zijn verbondenheid met Punjab, Qadian en Lahore, zijn vorming in Koran en hadith, zijn ervaringen in Sialkot en zijn confrontatie met missionaire en koloniale kritiek tonen waarom zijn optreden zowel verdedigend als hervormingsgericht werd verstaan. Zijn overlijden in Lahore in 1908 kreeg later bijzondere betekenis, omdat juist daar een interpretatieve en institutionele voortzetting van zijn gedachtegoed vorm kreeg.

3.1 De dood van Jezus in Koranisch perspectief

Een fundamenteel thema in deze bronnen is de onderbouwing van de stelling dat Jezus niet langer in leven is. Waar de hoofdlijn de samenhang met de messiaanse claim schetst, concentreert dit hoofdstuk zich op de wijze waarop dit argument in polemische context wordt opgebouwd, met name tegenover christelijke missionaire claims over Jezus' superioriteit boven Mohammed (saw).

Binnen deze redenering vormt de dood van Jezus geen nevenkwestie, maar een sleutelbegrip in de argumentatie tegen een letterlijke wederkomst. Lahore Ahmadiyya-bronnen verwijzen naar verzen als 3:55, 5:117, 19:33 en 4:157–158 om te betogen dat Jezus volgens hun uitleg een natuurlijke dood is gestorven en dat zijn verheffing betrekking heeft op eer, rang en nabijheid tot Allah, niet op lichamelijke opname in de hemel. Daardoor ontstaat ruimte voor een typologische interpretatie van de wederkomst van de Messias.

3.2 Taalkundige en contextuele argumentatie

De taalkundige en contextuele argumentatie in deze bronnen draait in belangrijke mate om de begrippen *tawaffa* en *rafa'a*. Volgens de Lahore Ahmadiyya-uitleg wijst het gebruik van *tawaffa* in de Koran doorgaans op sterven of op het wegnemen van de ziel, terwijl vers 5:117 bijzonder gewicht krijgt doordat Jezus daar zegt: “Maar toen U mij deed sterven (*tawaffaitani*)...”. Een interpretatie als lichamelijke opneming wordt binnen deze bronnen verworpen omdat zij volgens deze analyse onvoldoende steun vindt in de lexicale gegevens en in spanning staat met andere Koranische passages. Het begrip *rafa'a* wordt in dezelfde lijn opgevat als eervolle verhoging in rang en status, niet als fysieke hemelvaart. Ter ondersteuning wordt verwezen naar de profeet Idris (as), van wie eveneens wordt gezegd dat hij is verheven (*rafa'nahu*); binnen deze lezing wordt dit als aanwijzing voor spirituele verheffing begrepen. Ten slotte wordt gewezen op menselijke noodzakelijkheden: de Koran vermeldt dat Jezus en zijn moeder voedsel aten (5:75), en binnen deze argumentatie wordt daaruit afgeleid dat Jezus, als mens met een aards lichaam, niet blijvend lichamenlijk buiten de normale menselijke bestaansvoorwaarden kan voortleven.

3.3 De universele wet van sterfelijkheid

De universele wet van sterfelijkheid wordt in deze bronnen onderbouwd met meerdere Koranische lijnen. Zo wordt erop gewezen dat geen enkel mens vóór de Profeet Mohammed (saw) eeuwige fysieke aanwezigheid heeft gekregen (21:34). Daarnaast stelt de Koran dat het menselijk lichaam uit stof is geschapen, op aarde leeft, daar sterft en daaruit zal worden opgewekt (7:24–25), zodat een fysieke overgang naar een hemelse sfeer deze goddelijke orde zou doorbreken. Ook de analogie van de vegetatie in 39:21 wordt aangehaald om te illustreren dat elk leven onderworpen is aan een cyclus van groei, verval en dood.

3.4 Tekstuele legitimering van het messiasschap

De bronnen presenteren Mirza Ghulam Ahmad niet uitsluitend als Beloofde Messias, maar werken vooral uit hoe die positie tekstueel en typologisch wordt gelegitimeerd binnen een breder patroon van religieuze vervulling. Zijn spirituele identiteit wordt daarbij uitgelegd in termen van typologische gelijkenis: zoals de profeet Elia niet letterlijk terugkeerde, maar volgens het evangelische patroon verscheen in de persoon van Johannes de Doper, zo wordt

Mirza Ghulam Ahmad voorgesteld als de spirituele vervulling van de komst van de Messias. Zijn missie wordt omschreven met beelden als het “breken van het kruis” en het “doden van het zwijn”, die binnen deze interpretatie verwijzen naar het weerleggen van christelijke dogma’s en het bestrijden van morele onzuiverheid. Daarnaast stelde hij dat hij directe goddelijke communicatie ontving, aangeduid als *ilham* of goddelijke ingeving, en dat zijn geschriften en woorden binnen deze bronnen worden beschreven als voortkomend uit door hem ervaren goddelijke ondersteuning ter verdediging van de Islam.

De aanleiding voor deze messiaanse zelfduiding lag niet in een geïsoleerde persoonlijke titel, maar in een samenloop van exegetische, verdedigende en historische omstandigheden. In de negentiende-eeuwse context werd de vermeende lichamelijke voortleving van Jezus door christelijke missionarissen gebruikt als argument voor de superioriteit van Jezus boven Mohammed (saw), terwijl veel moslims tegelijk vasthielden aan de verwachting dat Jezus letterlijk uit de hemel zou terugkeren. Voor Mirza Ghulam Ahmad vormde deze combinatie een theologisch probleem: zij leek enerzijds christelijke claims te versterken en anderzijds de finaliteit van het profeetschap van Mohammed (saw) te belasten. De verdediging van Jezus’ natuurlijke dood werd daarom de noodzakelijke voorwaarde voor een andere lezing van de wederkomst: niet de terugkeer van dezelfde profeet, maar de komst van een hervormer uit de gemeenschap van Mohammed (saw) die de messiaanse taak in geestelijke overeenkomst vervult.

Daarbij is van belang dat de Lahore Ahmadiyya-uitleg de messiaanse verwachting niet simpelweg ontkent. De komst van de Messias behoort juist tot de profetische verwachting zoals die in bekende en als authentiek beschouwde overleveringen voorkomt. Die overleveringen spreken over de neerdaling van de zoon van Maria, zijn optreden als rechtvaardige rechter, het breken van het kruis, het doden van het zwijn en de aanwezigheid van een imam uit de gemeenschap zelf. Daarom kan de redenering niet worden gereduceerd tot de stelling dat Jezus dood is en dus niets meer te verwachten valt. De eigenlijke vraag is hoe deze profetische aankondigingen moeten worden verstaan wanneer zij worden gelezen naast de Koranische argumentatie over Jezus’ sterfelijkheid en naast de leer van *Khatam-an-Nabiyyin*.

Binnen zijn eigen uitleg werd deze positie niet louter als resultaat van redenering gepresenteerd, maar ook als vrucht van goddelijke leiding. Mirza Ghulam Ahmad beschreef zijn inzicht in de dood van Jezus, de betekenis van de messiaanse profetieën en zijn eigen taak als verbonden met *ilham*, gebed, Koranische studie en innerlijke overtuiging. De

inspiratie had daarbij geen wetgevend karakter en werd niet voorgesteld als een nieuwe openbaringsorde naast de Koran. Zij functioneerde veeleer als bevestiging van een manier van uitleg waarin twee gegevens tegelijk serieus worden genomen: enerzijds de Koranische aanwijzingen voor de dood en sterfelijkheid van Jezus, en anderzijds de authentieke hadithverwachting dat de Messias zou komen. De oplossing ligt in deze lezing niet in ontkenning van de hadith, maar in typologische interpretatie: de beloofde komst wordt vervuld door een persoon uit de *ummah* van Mohammed (saw) die de messiaanse functie, taak en geestelijke betekenis belichaamt. De claim dat hij de Beloofde Messias is, ontstaat zo uit de samenhang tussen Koranische uitleg, profetische overlevering, goddelijke ingeving en de noodzaak om de Islam in een tijd van missionaire confrontatie opnieuw overtuigend te verdedigen.

De titel Beloofde Messias verwijst daarom in deze context naar functie en opdracht, niet naar lichamelijke identiteit met Jezus van Nazareth. Mirza Ghulam Ahmad verstond zijn messiaanse taak als het herstellen van zuiver monotheïsme, het weerleggen van christologische overdrijvingen, het zuiveren van religie van bijgeloof en het oproepen tot morele hervorming. De uitdrukkingen “het breken van het kruis” en “het doden van het zwijn” worden in deze lijn niet letterlijk of gewelddadig gelezen, maar symbolisch: zij duiden op de weerlegging van leerstellingen die volgens deze visie strijdig zijn met *tawhid* en op het bestrijden van morele en spirituele onreinheid. Het messiasschap krijgt zo een verdedigende en hervormende betekenis: de Messias verschijnt niet om een nieuwe religie te brengen, maar om de Islam opnieuw als levende, rationele en moreel transformerende religie zichtbaar te maken.

Voor de Lahore Ahmadiyya Beweging is deze uitleg beslissend omdat zij de messiaanse claim binnen de grenzen van de Islamitische geloofsleer plaatst. Hazrat Mirza Ghulam Ahmad wordt erkend als de Beloofde Messias omdat hij volgens deze interpretatie de taak vervult die in de hadith en in de religieuze verwachting wordt aangeduid, maar hij wordt niet opgevat als een nieuwe, zelfstandige of wetgevende profeet. Zijn inspiratie blijft ondergeschikt aan de Koran, zijn gezag blijft afgeleid van Mohammed (saw), en zijn messiaanse betekenis wordt verstaan als die van een *Mujaddid* en *muhaddath* binnen de *ummah*. Daarmee wordt de claim niet gelezen als breuk met *Khatam-an-Nabiyyin*, maar juist als toepassing daarvan: omdat geen profeet na Mohammed (saw) kan verschijnen, moet de beloofde messiaanse vervulling plaatsvinden in de vorm van een volgeling die de geestelijke functie van Jezus weerspiegelt zonder diens profetische persoon letterlijk te doen terugkeren.

3.5 De levende kracht van Mohammeds profeetschap

De discussie over Jezus' dood had voor Mirza Ghulam Ahmad ook een belangrijk verdedigend doel. Christelijke missionarissen voerden vaak aan dat Jezus levend in de hemel was, terwijl Mohammed (saw) was overleden. Daaruit trokken zij de conclusie dat Jezus een hogere of blijvendere positie had. Mirza Ghulam Ahmad keerde deze redenering om. Volgens hem lag de blijvende kracht van een profeet niet in lichamelijk voortbestaan, maar in de geestelijke werking van zijn boodschap. Jezus was als mens gestorven, maar het profeetschap van Mohammed (saw) bleef levend doordat de Koran, zijn voorbeeld en de geestelijke hervorming binnen zijn *ummah* voortdurend werkzaam bleven.

Wanneer Lahore Ahmadiyya-bronnen daarom spreken over de Islam als religie met een “levende profeet”, bedoelen zij niet dat er na Mohammed (saw) een nieuwe profeet verschijnt. De uitdrukking verwijst naar de blijvende geestelijke invloed van Mohammeds profeetschap. Die invloed wordt zichtbaar in de voortdurende kracht van de Koran, in de morele vorming van gelovigen en in het optreden van hervormers zoals *Mujaddids*, die de gemeenschap in tijden van verval opnieuw op de oorspronkelijke boodschap richten. In dit verband wordt vaak gewezen op Koran 62:2–3, waar de zending van de Profeet wordt verbonden met de eerste gelovigen én met “anderen onder hen die zich nog niet bij hen hebben gevoegd”. Binnen de Lahore Ahmadiyya-uitleg wordt dit gelezen als aanwijzing dat de reinigende en onderwijzende werking van Mohammeds profeetschap ook latere generaties binnen de *ummah* bereikt, onder meer door hervormers die de gemeenschap opnieuw tot de Koran en de *sunnah* terugroepen. In deze zin vormt Hazrat Mirza Ghulam Ahmad volgens de Lahore-uitleg geen concurrent van de Profeet, maar een bewijs van de werkzaamheid van diens voltooide profeetschap.

Deze interpretatie maakt inzichtelijk dat de dood van Jezus, de messiaanse claim en de blijvende werkzaamheid van Mohammeds profeetschap binnen dit betoog nauw met elkaar zijn verbonden. Indien Jezus niet lichamelijk voortleeft en evenmin letterlijk terugkeert, kan de messiaanse vervulling niet worden opgevat als de terugkeer van dezelfde historische profeet, maar als de verschijning van een hervormer binnen de gemeenschap van Mohammed (saw), die de messiaanse functie in geestelijke en typologische zin vervult. Daarmee wordt het christelijke argument van de “levende Jezus” vervangen door een islamitisch tegenargument: de werkelijke levende kracht ligt in de voortdurende werkzaamheid van de Koran en in de blijvende invloed van het profeetschap van Mohammed (saw). Aangezien die werkzaamheid concreet zichtbaar wordt in onderwijs, publicatie, verkondiging en gemeenschapsvorming,

leidt deze theologische uitleg vanzelf tot de vraag hoe Mirza Ghulam Ahmad zijn missie praktisch en institutioneel vormgaf. Binnen dezelfde redenering krijgen zowel de ontkenning van Jezus' maagdelijke geboorte als de bevestiging van zijn dood een bijzondere theologische betekenis voor het beginsel van *tawhid*. Zij dienen om iedere gedachte te vermijden dat Jezus door een uitzonderlijke oorsprong, een blijvend lichamelijk voortbestaan of een unieke hemelse status buiten de algemene menselijke orde zou staan. Maulana Muhammad Ali bevestigt deze lijn in *Masi-Maood*, terwijl Maulana Hakim Nuruddin in *Ibtal Uluhiyyat-e-Masih* benadrukt dat ook de leer van Jezus' maagdelijke geboorte, gezien vanuit een strikte opvatting van *tawhid*, kritisch moet worden verworpen. Volgens deze benadering kan de islam geen leerstelling onderschrijven die de christologische aanspraak op Jezus' goddelijkheid zou kunnen versterken. De niet-maagdelijke geboorte en de sterfelijkheid van Jezus functioneren daarom niet als bijkomstige exegetische standpunten, maar als wezenlijke elementen in de bescherming van het islamitische monotheïsme.

3.6 Organisatorische structurering: het vijfvoudige actieplan

De missionaire betekenis van deze uitleg bleef voor Mirza Ghulam Ahmad niet beperkt tot theologische argumentatie. Zij vroeg om een concrete vorm van organisatie waardoor de Islam kon worden verdedigd, uitgelegd en verspreid. Daarom formuleerde hij een vijfvoudig organisatorisch kader:

Tabel 2. Het vijfvoudige actieplan voor de verspreiding van de Islam

Werkterrein	Omschrijving
Boekproductie	Het schrijven en publiceren van werken, zoals <i>Barahin-e-Ahmadiyya</i> , om de waarheid van de Islam met redelijke en Koranische argumenten te onderbouwen.
Posters en pamfletten	Het breed verspreiden van korte teksten om misvattingen te beantwoorden, tegenstanders uit te dagen en geïnteresseerde lezers te informeren.
Gastvrijheid	Het ontvangen van bezoekers in Qadian voor gesprek, uitleg, spirituele vorming en religieuze dialoog.
Briefwisseling	Het beantwoorden van vragen, bezwaren en verzoeken van onderzoekers, critici en geïnteresseerden in binnen- en buitenland.

Eed van trouw (*bai'at*)

Het vormen van een gemeenschap van volgelingen die zich vrijwillig verbinden aan spirituele hervorming, morele discipline en ondersteuning van de missie.

De latere inzet van missionarissen in verschillende delen van de wereld kan worden gezien als een praktische uitwerking van dit vijfvoudige actieplan: publicatie, correspondentie, persoonlijke vorming, gemeenschapsbinding en georganiseerde verkondiging werden zo met elkaar verbonden.

3.7 Kritiek op religieus en maatschappelijk verval

De bronnen bevatten scherpe kritiek op zowel christelijke missionaire voorstellingen als op vormen van passiviteit binnen de moslimgemeenschap. Religieuze geleerden, aangeduid als de *ulama*, worden bekritiseerd wanneer zij volgens deze bronnen vasthouden aan opvattingen zoals de fysieke hemelvaart van Jezus en daardoor een juist begrip van Jezus' dood, messiaanse typologie en profetische finaliteit belemmeren. Daarnaast wordt gewaarschuwd voor wereldlijkheid: onderwijs en verenigingen kunnen nuttig zijn, maar blijven volgens deze analyse onvoldoende wanneer zij niet worden verbonden met spirituele toewijding aan Allah. Ten slotte wordt benadrukt dat de verdediging en verspreiding van de Islam persoonlijke en financiële offers vraagt, vooral in vergelijking met de omvangrijke middelen waarover christelijke missionaire organisaties beschikten.

Dit hoofdstuk heeft laten zien hoe de discussie over Jezus' dood, de typologische wederkomst van de Messias en de missionaire context samenkomen in de zelfpositionering van Hazrat Mirza Ghulam Ahmad. De volgende stap is daarom niet een herhaling van de messiaanse claim, maar een nauwkeuriger onderzoek naar de grenzen van profetische taal en de finaliteit van het profeetschap. Het volgende hoofdstuk behandelt deze vragen bronmatig aan de hand van uitspraken waarin Mirza Ghulam Ahmad zijn eigen status afbakt binnen de voltooide profetische orde van Mohammed (saw).

Hoofdstuk 4: De afsluiting van het profeetschap, zelfduiding en profetische taal

Dit hoofdstuk richt zich op de afsluiting van het profeetschap en op de wijze waarop Hazrat Mirza Ghulam Ahmad zijn eigen religieuze status afbakt. Centraal staan zijn uitspraken over *Khatam-an-Nabiyyin*, *muhaddathiyyah*, goddelijke communicatie en de grenzen van profetische taal. Door deze bronnen systematisch te bespreken, verduidelijkt het hoofdstuk waarom de Lahore Ahmadiyya Beweging zijn claim niet leest als nieuw, zelfstandig of wetgevend profeetschap na Mohammed (saw).

4.1 Bronnen en verklaringen over eigen status

Dit hoofdstuk brengt systematisch bewijsplaatsen bijeen uit de geschriften van Mirza Ghulam Ahmad die relevant zijn voor de vraag hoe hij zijn eigen status formuleerde. Waar de voorafgaande hoofdstukken de visie van de Lahore Ahmadiyya Beweging thematisch hebben samengevat, concentreert dit hoofdstuk zich op de bronmatige onderbouwing daarvan: formuleringen, onderscheidingen en herhaalde uitspraken die zijn positie binnen de finaliteit van het profeetschap afbakenen.

Op 20 oktober 1891 legde Mirza Ghulam Ahmad in de Delhi-moskee een verklaring af waarin hij expliciet stelde dat degene die de finaliteit van het profeetschap ontkent, buiten de grenzen van het geloof treedt. Deze uitspraak, die later opnieuw werd aangehaald, wordt in dit hoofdstuk gelezen als uitdrukking van een consistent theologisch standpunt. Hij bevestigde herhaaldelijk zijn geloof in de *kalima* en erkende Mohammed (saw) als de laatste der profeten.

De 257 verwijzingen die in dit hoofdstuk zijn samengebracht, zijn afkomstig uit een breed scala aan werken, waaronder de boeken *Barahin-e-Ahmadiyya*, *Izala-e-Auham*, *Haqiqat al-Wahy* en andere publicaties uit de periode 1884–1908. Hun gezamenlijke betekenis ligt vooral in de herhaling van hetzelfde onderscheid tussen *nubuwwat-i tammah* — volmaakt profeetschap — en *muhaddathiyyah* — goddelijke communicatie zonder wetgevende autoriteit. Daardoor levert het hoofdstuk documentair materiaal voor een patroon dat eerder conceptueel is geschetst.

4.2 *Muhaddathiyyah*: goddelijke communicatie zonder profeetschap

Centraal in Mirza Ghulam Ahmads zelfbegrip staat het concept *muhaddath*, een term die hij in zijn geschriften uitvoerig toelicht. In de islamitische traditie duidt een *muhaddath* op iemand die door Allah wordt toegesproken en goddelijke ingeving ontvangt, zonder daardoor een profeet in volledige of technische zin te zijn. Ter onderbouwing verwijst hij naar de bekende hadith over Oemar ibn al-Khattab in *Sahih al-Bukhari*, Kitab Fada'il Ashab an-Nabi, hadith 3689. Daarin zegt de Profeet Mohammed (saw) dat er onder vroegere gemeenschappen mensen waren die geïnspireerd werden of tot wie gesproken werd zonder dat zij profeten waren, en dat, als er iemand van zulke personen in zijn gemeenschap zou zijn, dit Oemar zou zijn. Deze overlevering vormt binnen deze uitleg een belangrijk precedent voor het onderscheid tussen goddelijke ingeving en werkelijk profeetschap.

Mirza Ghulam Ahmad benadrukte herhaaldelijk dat *muhaddathiyyah* geen volwaardig profeetschap inhoudt. Wanneer hij sprak over een gedeeltelijk profeetschap (*juzi nabi*), bedoelde hij daarmee uitsluitend dat een *muhaddath* goddelijke communicatie ontvangt en kennis van het ongeziene kan verkrijgen, terwijl dit strikt ondergeschikt blijft aan het definitieve profeetschap van Mohammed (saw). In zijn uitleg gaat het dus om overeenkomst in bepaalde kenmerken van openbaring, niet om een zelfstandige profetische status.

Het beslissende onderscheid tussen een *muhaddath* en een volwaardige profeet ligt volgens Mirza Ghulam Ahmad in de afwezigheid van een nieuwe *shari'ah* — goddelijke wet. Hij verklaarde nadrukkelijk dat hij geen nieuwe wet bracht, geen nieuwe *kalima* invoerde, geen verandering aanbracht in gebed of vasten, en geen aanspraak maakte op onafhankelijk profeetschap. Daarom beschreef hij zichzelf consequent als een *ummati* — volgeling — van Mohammed (saw). Ook in *Tauzeeh-e-Maraam* (1891) maakt hij duidelijk dat de vorm van profetische inspiratie waarover hij spreekt geen volmaakt profeetschap is, maar een afgeleide en beperkte vorm die hij met *muhaddathiyyah* aanduidt.

Volgens Mirza Ghulam Ahmad ontstaat de status van *muhaddath* niet door een onafhankelijke goddelijke zending, maar door volmaakte gehoorzaamheid aan en navolging van de Profeet Mohammed (saw). Daarmee blijft deze status volledig afgeleid en afhankelijk. Zijn punt is dat geestelijke verheffing uitsluitend mogelijk is binnen de band met het definitieve profeetschap van Mohammed, en nooit daarbuiten.

4.3 *Khatam-an-Nabiyyin* en de uitsluiting van later profeetschap

Mirza Ghulam Ahmads theologische positie was fundamenteel gebaseerd op zijn geloof in *Khatam-an-Nabiyyin* — de finaliteit van het profeetschap met Mohammed (saw). Hij citeerde herhaaldelijk het Koranische vers waarin Mohammed (saw) wordt aangeduid als het “zegel van de profeten” (*Khatam-an-Nabiyyin*) (33:40). In zijn geschriften benadrukte hij dat dit vers uitsluit dat na Mohammed (saw) een volmaakte profeet met nieuwe wetgeving kan verschijnen.

In *Izala-e-Auham* (1891) formuleerde Mirza Ghulam Ahmad zijn positie als volgt: ‘Van het echte profeetschap blijven echter alleen de *mubashshirat* — goede berichten —, de *munzirat* — waarschuwingen —, voorkennis van ongeziene zaken, uitputtende kennis van en inzicht in de Koran, en goddelijke kennis over. Het profeetschap dat volmaakt en compleet is en alle excellente openbaringen bevat, is afgelopen.’ Hiermee onderscheidde hij *nubuwwat-i tammah* — volmaakt profeetschap — van *zilli nubuwwat* — afgeleid of reflectief profeetschap — waarbij alleen het laatste mogelijk blijft voor volgelingen van Mohammed (saw).

Een belangrijk theologisch argument dat Mirza Ghulam Ahmad aanvoerde, is dat de letterlijke terugkomst van Jezus van Nazareth als profeet volgens deze redenering onmogelijk zou zijn, omdat dit de *Khatam-an-Nabiyyin* zou ondermijnen. Hij schreef dat de komst van een eerdere boodschapper wordt tegengehouden door de ondoordringbare muur van *Khatam-an-Nabiyyin*. In plaats daarvan interpreteerde hij de profetieën over de komst van de Messias metaforisch: zij verwijzen volgens hem naar iemand met de spirituele eigenschappen van Jezus, niet naar Jezus zelf.

In *Hamamat al-Bushrah* (1894) verklaarde Mirza Ghulam Ahmad expliciet: “Weet je niet dat de Barmhartige Heer onze Heilige Profeet tot *Khatam-an-Nabiyyin* heeft verklaard zonder enige uitzondering, en onze Heilige Profeet ook heeft uitgelegd dat dit vers *la nabiyya ba’di* neerkomt op: er komt geen profeet na mij. Voor waarheidsgetrouwen is het duidelijk dat als we instemmen met de komst van een andere profeet na onze Heilige Profeet (saw), het automatisch zou betekenen dat we de deur van de profetische openbaring, die was gesloten, weer geopend hebben.” Deze verklaring onderstreept zijn principiële afwijzing van onafhankelijk profeetschap na Mohammed (saw).

Mirza Ghulam Ahmad benadrukte dat de deur tot profetische openbaring met wetgevende autoriteit permanent gesloten is, maar dat goddelijke communicatie (*ilham*) voor rechtvaardige volgelingen van Mohammed (saw) toegankelijk blijft. Hij stelde dat het niet

past dat na de Heilige Profeet, de *Khatam-an-Nabiyyin*, opnieuw een profeet zou worden gezonden of dat het afgesloten profeetschap opnieuw zou worden geopend.

4.4 *Aik Ghalati Ka Izala* en de grenzen van profetische taal

Deze paragraaf bespreekt *Aik Ghalati Ka Izala* en de vragen die rond dit pamflet zijn ontstaan. Waar de bredere lijn de status van Mirza Ghulam Ahmad behandelt, richt deze paragraaf zich op woordgebruik, mystieke begrippen, de afbakening van openbaring en de latere invloed van het geschrift.

Met de latere Qadiani-fractie wordt de groep bedoeld die na het overlijden van Maulana Nur-ud-Din in 1914 onder leiding van Mirza Bashir-ud-Din Mahmud Ahmad in Qadian verderging. De scheiding ontstond niet alleen uit organisatorische onenigheid, maar vooral uit geschillen over de betekenis van Mirza Ghulam Ahmads status, de reikwijdte van profetische taal, de positie van niet-Ahmadi moslims en de vraag of de beweging moest worden geleid door een persoonlijke *khilafat* of door de door Mirza Ghulam Ahmad ingestelde Anjuman. De Lahore Ahmadiyya Beweging verbond haar eigen ontstaan in Lahore juist met de afwijzing van nieuw profeetschap na Mohammed (saw), van *takfir* van andere moslims en van een persoonlijk, centraal khalifaatsmodel dat volgens haar niet overeenkwam met de oorspronkelijke institutionele opzet. Voor verdere bronverwijzing kan deze schets worden vergeleken met Maulana Muhammad Ali, *The Split in the Ahmadiyya Movement* (1918).

Gewone betekenis en speciale theologische betekenis

De controverse draait om het onderscheid tussen de gewone betekenis van termen en hun speciale theologische gebruik. Binnen de islamitische orthodoxie geldt elke claim op *nubuwwat* als uiterst gevoelig vanwege het beginsel van *Khatam-an-Nabiyyin* — de finaliteit van het profeetschap. Mirza Ghulam Ahmad erkende die gevoeligheid, maar stelde tegelijk dat het probleem te sterk werd versmald wanneer het woord *nabi* zonder verdere nuancering werd ontkend, terwijl die term volgens hem wel degelijk in zijn geopenbaarde taal voorkwam.

Daarom onderscheidde hij de lexicale betekenis van *nabi* — iemand die nieuws uit het ongeziene brengt — van de technische betekenis van het woord binnen de islamitische theologie, waar het verwijst naar een zelfstandige drager van openbaring en wetgeving. Door zichzelf als *muhaddath* te omschrijven, wilde hij duidelijk maken dat hij wel aanspraak maakte op goddelijke ingeving, maar niet op een nieuw of onafhankelijk profeetschap.

In dat verband stelde Mirza Ghulam Ahmad dat termen als *risalat* en *nubuwwat* in het Arabisch een bredere betekenis kunnen hebben dan in de technische taal van de islamitische leer. In religieuze terminologie worden *nabi* en *rasul* volgens hem echter gereserveerd voor figuren die een nieuwe *shari'ah* brengen, delen van een eerdere wet opheffen of niet onder het gezag van een voorgaande profeet vallen. Juist van deze categorie wilde hij zijn eigen positie onderscheiden.

Schaduw en verschijning als afgeleide representatie

Om de spanning rond verwachtingen over de eindtijd, religieuze vervulling en toekomstige goddelijke ingrepen te duiden, gebruikte Mirza Ghulam Ahmad klassieke soefibegrippen als schaduw of weerspiegeling (*zill*) en verschijning of zichtbaarwording (*burooz*). Met deze begrippen beschreef hij zichzelf niet als zelfstandige religieuze autoriteit, maar als afgeleide weerspiegeling van de Profeet Mohammed (saw). De spiegelmetafoor moest duidelijk maken dat zijn religieuze status volgens hem volledig afhankelijk bleef van de profetische bron die hij weerspiegelde.

Het idee van zogenoemd schaduwprofeetschap functioneert in deze context als een theologische afbakening. Zoals een spiegelbeeld niets toevoegt aan het origineel, zo zou een afgeleide geestelijke status volgens deze redenering geen inbreuk maken op de verzegeling van het profeetschap. De nadruk ligt daarom niet op zelfstandigheid, maar op representatie en afhankelijkheid.

Wanneer Mirza Ghulam Ahmad stelt dat “Muhammad de Profeet is en niemand anders”, verbindt hij dit direct met zijn leer van verschijning of zichtbaarwording (*burooz*): wat in hem zichtbaar wordt, is volgens deze uitleg geen nieuw profeetschap, maar een weerspiegeling van de verworvenheden van Mohammed (saw). Zo probeert hij iedere indruk van een tweede, zelfstandige profetische claim expliciet uit te sluiten.

Geen nieuwe wet: de grens van *sahib-i-shari'ah*

Een belangrijk onderdeel van Mirza Ghulam Ahmads verdediging is het onderscheid tussen verschillende vormen van openbaring. Volgens hem is de *wahy nubuwwat* — profetische openbaring die met wetgeving samenhangt — definitief afgesloten. Zijn eigen ervaringen plaatste hij daarom niet in die categorie, maar onder *wahy wilayat*: goddelijke communicatie die aan heiligen of vromen ten deel kan vallen zonder een nieuwe wet te brengen.

Mirza Ghulam Ahmad ontkende expliciet de status van *sahib-i-shari'ah* — drager van een nieuwe wetgeving — door te stellen dat hij geen nieuwe wet bracht en geen enkel Koranisch

gebod afschafte. Evenmin claimde hij een onafhankelijk profeetschap (*mustaqil*), maar zag hij zichzelf als spiritueel erfgenaam. In zijn argumentatie gebruikte hij bovendien het Bijbelse precedent van Jozua als de *burooz* van Mozes: een opvolger die de autoriteit van de voorganger bestendigt zonder een nieuwe religieuze wet te introduceren. Binnen de islamitische mystiek fungeert dit als een theologisch veilige categorie om continuïteit te beschrijven zonder de finaliteit van de openbaring te doorbreken.

De betwiste these van een koerswijziging in 1901

Binnen de latere Qadiani-fractie ontstond de opvatting dat Mirza Ghulam Ahmad in 1901 afstand nam van zijn eerdere ontkenningen van profeetschap. De bredere broncontext maakt die lezing echter minder vanzelfsprekend. Pogingen om vrijwel alle teksten van vóór 1901 als achterhaald terzijde te schuiven, roepen spanningen op met uitspraken en publicaties uit de daaropvolgende jaren. Een belangrijk element in dit debat is de rechtszaak van **Maulvi Karam Din** in 1904. In deze context, drie jaar na het bewuste pamflet, bevestigde Mirza Ghulam Ahmad onder ede dat zijn status overeenkwam met de beschrijving in *Tiryaq-ul-Qulub* (1902), waarin hij zichzelf expliciet een *ghair nabi* — niet-profeet — noemt. Critici wijzen erop dat de datering van de vermeende ommekeer later door voorstanders van 1902 naar 1901 werd verschoven om spanningen met latere verklaringen en publicaties te verminderen.

Getuigenissen van continuïteit na 1901

In de religieuze geschiedschrijving weegt het collectieve geheugen van tijdgenoten zwaar. Een van de sterkste argumenten tegen de theorie van een koerswijziging is daarom de beëdigde verklaring van zeventig directe volgelingen — *ijma*, of consensus. Deze personen, die al vóór 1901 trouw hadden gezworen aan de spirituele hervorming en missie van de beweging, verklaarden plechtig dat zij bij de publicatie van *Aik Ghalati Ka Izala* geen radicale verandering in de claims van hun leraar hadden waargenomen. In islamitisch-juridische termen geldt dit als een vorm van *tawatur* — veelvoudig overgeleverd getuigenis. Voor deze groep was het pamflet geen nieuwe claim, maar een verfijning van de metaforische taal die Mirza Ghulam Ahmad al langer gebruikte. Het idee van een “nieuwe claim” ontstond volgens deze lezing pas jaren na zijn dood, onder invloed van de interne politieke dynamiek van de beweging, en niet door de tekstuele werkelijkheid van 1901.

Deze bespreking laat vooral zien hoe de discussie rond *Aik Ghalati Ka Izala* draait om terminologie, interpretatiekaders en latere doorwerking. Daarmee bereidt zij de bespreking van de positieve claim voor: pas na deze afbakening van taal, openbaring en profetische

finaliteit kan duidelijk worden wat Hazrat Mirza Ghulam Ahmad binnen de Lahore Ahmadiyya-uitleg wél claimt te zijn.

De overgang naar het volgende hoofdstuk ligt daarom in de positieve formulering van de claim. Nadat is vastgesteld welke vormen van profeetschap en openbaring volgens de Lahore-uitleg worden uitgesloten, kan worden onderzocht welke betekenis de titels *Mujaddid*, Beloofde Messias en Mahdi wél krijgen binnen een strikt Islamitisch en Koranisch hervormingskader.

Hoofdstuk 5: De ware claim in context: *Mujaddid*, Beloofde Messias en Mahdi

Dit hoofdstuk bouwt voort op de voorafgaande afbakening van profeetschap en onderzoekt wat Hazrat Mirza Ghulam Ahmad volgens de Lahore Ahmadiyya Beweging wél claimt te zijn. De titels *Mujaddid*, Beloofde Messias en Mahdi worden hier niet als losse of concurrerende aanspraken behandeld, maar als samenhangende dimensies van één hervormingsmissie. Het hoofdstuk laat zien hoe deze claim wordt geplaatst binnen de voltooide Islamitische orde, met nadruk op Koranische heroriëntatie, monotheïsme, morele hervorming en vreedzame verkondiging.

5.1 Inleiding: de ware claim als hervormingsclaim

De vraag naar de ware claim van Hazrat Mirza Ghulam Ahmad kan slechts zorgvuldig worden beantwoord wanneer zij wordt geplaatst binnen het theologische en historische kader waarin zijn missie werd geformuleerd. In polemische discussies wordt zijn aanspraak vaak versmald tot de vraag of hij al dan niet profeet was. Een dergelijke benadering doet echter onvoldoende recht aan de eigen terminologie, de religieuze context en de hervormingslogica waarbinnen zijn optreden door de Lahore Ahmadiyya Beweging wordt begrepen. Binnen deze interpretatie ligt het zwaartepunt niet op de introductie van een nieuw profeetschap, maar op de verschijning van een door Allah aangestelde hervormer die de Islam in een tijd van religieuze, intellectuele en morele crisis opnieuw werkzaam maakt.

5.2 Naamgeving en profetische bron

De naam *Ahmadiyya* wordt binnen deze uitleg niet primair afgeleid van de persoonlijke naam van Mirza Ghulam Ahmad, maar van *Ahmad*, de eerste naam van de Heilige Profeet Mohammed (saw). Volgens deze traditie werd deze naam reeds vóór zijn geboorte door zijn moeder gegeven, nadat zij in een visioen de opdracht had ontvangen hem zo te noemen. Daarmee wordt benadrukt dat de beweging haar identiteit begrijpt als voortzetting van de profetische missie van Mohammed (saw), in het bijzonder in haar vreedzame, morele en spirituele dimensie.

5.3 Drie dimensies van de claim

De kern van deze claim bestaat uit drie nauw verbonden dimensies. Ten eerste wordt Hazrat Mirza Ghulam Ahmad gezien als de *Mujaddid* van de veertiende Islamitische eeuw: een hervormer die, in overeenstemming met de Islamitische verwachting van periodieke vernieuwing, verschijnt om het geloof te zuiveren van misvattingen en de gemeenschap terug te voeren naar de Heilige Koran en de *sunnah*. Ten tweede wordt hij geïdentificeerd als de Beloofde Messias, niet in de zin van een fysieke terugkeer van Jezus, maar als iemand die in geestelijke gelijkenis met Jezus optreedt. Ten derde wordt hij erkend als de Mahdi, niet als politieke of militaire veroveraar, maar als een door Allah geleide figuur die de Islam volgens deze uitleg tot gelding brengt door bewijsvoering, rede, geestelijke kracht en morele hervorming.

5.4 De Mahdi in algemene Islamitische verwachting en Lahore Ahmadiyya-uitleg

In de bredere Islamitische traditie wordt de *Mahdi* doorgaans begrepen als een door Allah geleide figuur die aan het einde van een periode van verwarring, onrecht en religieus verval verschijnt om rechtvaardigheid te herstellen en de gemeenschap opnieuw te richten op waarheid en gehoorzaamheid aan Allah. Het woord *Mahdi* betekent letterlijk “de geleide”. In veel klassieke voorstellingen wordt de *Mahdi* verbonden met verwachtingen rond de eindtijd: herstel van recht, versterking van de moslinggemeenschap, bestrijding van dwaling en voorbereiding op een bredere religieuze ommekeer. In populaire of politiek gekleurde interpretaties krijgt deze figuur soms het karakter van een toekomstige heerser of militaire leider. Toch blijft de kern van het begrip niet louter politiek, maar religieus: de *Mahdi* is degene die door goddelijke leiding de gemeenschap terugroept naar de juiste weg.

De verwachting van de *Mahdi* krijgt in verschillende Islamitische stromingen uiteenlopende accenten. In veel soennitische opvattingen wordt de *Mahdi* gezien als een toekomstige rechtvaardige leider uit de nakomelingen van de Profeet Mohammed (saw), die aan het einde der tijden zal verschijnen om onrecht te bestrijden en de gemeenschap te herstellen. Deze verwachting is in de soennitische wereld aanwezig, maar behoort doorgaans niet tot de kern van de geloofsleer in dezelfde zin als de vijf zuilen of de geloofsartikelen. In de twaalversjiitische traditie neemt de *Mahdi* daarentegen een veel centralere plaats in: hij wordt

geïdentificeerd met Muhammad al-Mahdi, de twaalfde imam, die volgens deze leer in verborgenheid leeft en zal terugkeren om rechtvaardigheid en goddelijke leiding te herstellen. In sommige ismailitische interpretaties wordt de *Mahdi*-gedachte sterker verbonden met het voortdurende imamaat en met de rol van een levende, door God geleide imam als drager van spirituele autoriteit. Daarnaast kent de Islamitische geschiedenis ook mahdische bewegingen waarin de verwachting politiek en revolutionair werd uitgewerkt, zoals de negentiende-eeuwse Mahdiyya in Soedan onder Muhammad Ahmad, die zichzelf als *Mahdi* presenteerde en een hervormings- en verzetsbeweging tegen de toenmalige overheersing leidde.

Deze voorbeelden laten zien dat de Mahdi-verwachting binnen de Islam geen volledig uniforme vorm heeft. Soms ligt de nadruk op een toekomstige politieke leider, soms op een verborgen imam, soms op spirituele autoriteit en soms op hervorming in tijden van crisis. De Lahore Ahmadiyya Beweging positioneert haar eigen uitleg bewust binnen deze bredere variatie, maar kiest voor een niet-militaire en niet-politieke interpretatie. De Mahdi is in deze visie vooral degene die door goddelijke leiding de waarheid van de Islam opnieuw zichtbaar maakt, religieuze misvattingen weerlegt en de gemeenschap oproept tot morele en intellectuele hervorming.

Binnen de Lahore Ahmadiyya Beweging wordt deze verwachting niet ontkend, maar anders geaccentueerd. De nadruk verschuift van politieke macht en militair herstel naar religieuze hervorming, intellectuele verdediging van de Islam en morele herleving. Hazrat Mirza Ghulam Ahmad wordt daarom als Mahdi begrepen in de zin van een door Allah geleide hervormer die de Islam in een tijd van koloniale overheersing, christelijke missionaire kritiek, interne verdeeldheid en religieuze stagnatie opnieuw zichtbaar maakt als rationele, vreedzame en spiritueel krachtige religie. Deze interpretatie sluit aan bij de Lahore Ahmadiyya-nadruk op de “*jihad* van de pen”: de Mahdi overwint niet door wapens, maar door de Koran, bewijsvoering, gebed, publicatie, karaktervorming en dienst aan de mensheid.

Het onderscheid tussen de algemene verwachting en de Lahore Ahmadiyya-uitleg ligt vooral in de aard van de verwachte overwinning. Waar veel traditionele beschrijvingen de *Mahdi* verbinden met zichtbare maatschappelijke of politieke ommekeer, leest de Lahore Ahmadiyya Beweging zijn rol primair als spirituele en intellectuele heroriëntatie. De *Mahdi* is in deze visie geen brenger van een nieuwe wet en ook geen zelfstandige profeet, maar een dienaar van de Heilige Profeet Mohammed (saw) die de bestaande Islamitische waarheid opnieuw tot werkzaamheid brengt. Juist daarom wordt de titel *Mahdi* binnen deze uitleg niet

los behandeld van het begrip *Mujaddid*: beide verwijzen naar goddelijke leiding die de gemeenschap terugvoert naar de oorspronkelijke kracht van de Islam.

Deze overgang is belangrijk voor de verdere opbouw van het hoofdstuk. De Mahdi-titel beschrijft vooral de richting en werking van de hervormingsmissie: leiding, herleving en overwinning door waarheid. Het begrip *Mujaddid* verduidelijkt vervolgens de theologische categorie waarin die missie volgens de Lahore Ahmadiyya Beweging moet worden geplaatst. Het gaat om hervorming binnen de voltooide Islamitische orde, niet om nieuwe wetgeving of zelfstandige profetische autoriteit. De aanspraak om Beloofde Messias en Mahdi te zijn staat binnen de Lahore Ahmadiyya-uitleg niet op zichzelf, maar wordt geplaatst binnen een breder patroon van Koranische aanduidingen en profetische verwachtingen. Daarbij gaat het niet om de introductie van een nieuwe geloofsleer naast de Islam, maar om de vraag hoe Allah volgens de Islamitische bronnen in tijden van religieus verval leiding, herstel en hervorming schenkt. De komst van een hervormende figuur wordt zo begrepen als uitdrukking van Allahs voortdurende zorg voor de gemeenschap van Mohammed (saw).

5.5 Koran- en hadithverwijzingen naar de komst van de Beloofde Messias en Mahdi

Een eerste bronlijn begint bij Soera al-Jumu‘ah 62:2–3. In deze verzen wordt de zending van de Profeet Mohammed (saw) beschreven als het reciteren van Allahs tekenen, het reinigen van de gelovigen en het onderwijzen van het Boek en de wijsheid. Die zending wordt niet beperkt tot de eerste generatie, maar ook verbonden met “anderen onder hen die zich nog niet bij hen hebben gevoegd”. Binnen de Lahore Ahmadiyya-uitleg wijst dit op de blijvende werking van Mohammeds profeetschap in latere tijden. Deze uitleg wordt versterkt door de bekende overlevering bij dit vers in *Sahih al-Bukhari* 4897 en *Sahih Muslim* 2546a–b: toen naar deze “anderen” werd gevraagd, legde de Profeet zijn hand op Salman de Pers en zei dat, als het geloof zich bij de Pleiaden zou bevinden, een man of mannen uit diens volk het zouden bereiken. Deze overlevering wordt gelezen als aanwijzing dat religieuze herleving in een latere periode kan plaatsvinden door een persoon met Perzische verbondenheid.

Een tweede bronlijn betreft de bekende hadith over de komst van Jezus, de zoon van Maria. In *Sahih al-Bukhari* 2476 en verwante overleveringen wordt gesproken over zijn komst als rechtvaardige rechter, het breken van het kruis en het doden van het zwijn. In *Sahih al-Bukhari* 3449 luidt de formulering: “Hoe zal het met jullie zijn wanneer de zoon van Maria

onder jullie neerdaalt en jullie imam uit jullie midden zal zijn?” De Lahore Ahmadiyya Beweging ontkent deze verwachting niet, maar leest deze in samenhang met de Koranische argumentatie dat Jezus is gestorven en met de leer van *Khatam-an-Nabiyyin*. Daardoor wordt de komst van de Messias niet opgevat als de lichamelijke terugkeer van dezelfde profeet, maar als de verschijning van een persoon uit de *ummah* van Mohammed (saw) die de messiaanse taak vervult.

De uitdrukkingen “het breken van het kruis” en “het doden van het zwijn” krijgen binnen deze uitleg daarom een symbolische en missionaire betekenis. Het breken van het kruis verwijst naar het weerleggen van christologische leerstellingen die volgens deze visie strijdig zijn met zuiver monotheïsme. Het doden van het zwijn wordt gelezen als beeld voor het bestrijden van morele en religieuze onreinheid. De Messias verschijnt in deze interpretatie dus niet om een nieuwe wet te brengen of een afzonderlijke religie te stichten, maar om de Islam te verdedigen, het geloof te reinigen en de gemeenschap opnieuw te richten op de Koran en het voorbeeld van Mohammed (saw).

Een derde bronlijn wordt gevormd door de hadith over de *Mujaddid*. In *Sunan Abi Dawud*, Kitab al-Malahim, hadith 4291, wordt van Abu Hurayrah overgeleverd dat de Profeet Mohammed (saw) zei: “Allah zal voor deze gemeenschap aan het begin van elke eeuw iemand doen opstaan die haar religie voor haar vernieuwt.” Deze overlevering is binnen de Lahore Ahmadiyya-uitleg van bijzondere betekenis, omdat zij een duidelijke Islamitische categorie biedt voor hervorming na Mohammed (saw). Een *Mujaddid* brengt geen nieuwe openbaringswet en treedt niet op als zelfstandig profeet, maar vernieuwt het begrip, de praktijk en de geestelijke werking van de bestaande Islamitische boodschap.

Een vierde bronlijn betreft de overleveringen over de *Mahdi*. In *Sunan Abi Dawud*, Kitab al-Mahdi, hadith 4282, wordt gesproken over een man uit de gemeenschap of familie van de Profeet wiens naam overeenkomt met die van de Profeet en die de aarde met rechtvaardigheid zal vullen nadat zij met onrecht was gevuld. *Sunan Abi Dawud* 4284 vermeldt dat de Mahdi tot de familie van de Profeet behoort en afstamt van Fatimah. In *Sunan Abi Dawud* 4285 wordt eveneens gesproken over herstel van recht en billijkheid na een periode van onderdrukking. Ook *Jami‘ at-Tirmidhi* 2230 bevat een verwante overlevering over een man uit het huis van de Profeet wiens naam overeenkomt met de zijne. Deze teksten maken duidelijk dat de Mahdi-verwachting in de hadithliteratuur verbonden is met leiding, herstel en rechtvaardigheid in een tijd van verval.

Binnen Ahmadiyya-bronnen wordt in dit verband ook gewezen op Mirza Ghulam Ahmads Perzische afkomst. Zijn familie wordt beschreven als afkomstig uit Khurasan in Perzië en verbonden met de Barlas-Moghul lijn, waarvan een voorouder, Mirza Hadi Beg, zich in Qadian vestigde. Deze achtergrond wordt vooral verbonden met de overlevering over Salman de Pers en de Pleiaden: het geloof zou, wanneer het ver verwijderd leek, door een man uit Perzië opnieuw worden bereikt. De Lahore Ahmadiyya-uitleg legt bij de Mahdi-overleveringen echter niet alleen nadruk op fysieke afstamming, maar vooral op geestelijke verwantschap met de Profeet door volmaakte navolging, dienstbaarheid aan de Koran en herstel van de Islam. De Perzische afkomst wordt daarom gezien als een aanvullende aanwijzing binnen een breder patroon van profetische aanduidingen, niet als het enige fundament van de claim.

De samenhang tussen deze bronnen is voor de Lahore Ahmadiyya Beweging beslissend. Koran 62:2–3 en de hadith over Perzië wijzen op de voortgezette werking van Mohammeds profeetschap in latere generaties. De hadith over de nederdaling van Jezus en de imam uit de gemeenschap wijst op een messiaanse vervulling binnen de *ummah*, niet op een nieuwe profetische orde buiten haar. De Mujaddid-hadith biedt de categorie van periodieke religieuze vernieuwing. De Mahdi-overleveringen voegen daaraan het beeld toe van goddelijke leiding, herstel van rechtvaardigheid en overwinning op religieuze verwarring. Samen vormen deze verwijzingen een kader waarin Hazrat Mirza Ghulam Ahmad wordt verstaan als hervormer, Beloofde Messias en Mahdi binnen de voltooide Islamitische orde.

Tussenconclusie: binnen deze uitleg zijn *Mujaddid*, Beloofde Messias en Mahdi geen drie afzonderlijke of concurrerende titels, maar drie aspecten van één hervormingsmissie. De titel *Mujaddid* geeft de theologische categorie aan: vernieuwing van het geloof zonder nieuwe wet of zelfstandig profeetschap. De titel Beloofde Messias duidt de geestelijke vervulling aan van de verwachting rond Jezus, zonder diens lichamelijke terugkeer. De titel Mahdi benadrukt de goddelijke leiding en het herstel van religieuze rechtvaardigheid in een tijd van verval. Zo wordt de claim niet geplaatst buiten de Islam, maar juist binnen de blijvende werking van de Koran, de *sunnah* en het afgesloten profeetschap van Mohammed (saw).

Deze ordening bereidt de volgende paragrafen voor. Eerst wordt het begrip *Mujaddid* besproken als sleutel tot hervorming binnen de voltooide Islamitische orde. Daarna wordt de Beloofde Messias behandeld als typologische vervulling van een profetische verwachting. Ten slotte wordt de Mahdi uitgelegd als geleide hervormer wiens taak niet militair of politiek, maar intellectueel, moreel en spiritueel van aard is.

5.6 De *Mujaddid* als theologische sleutel

Vanuit dit perspectief vormt het begrip *Mujaddid* de sleutel tot een zorgvuldige duiding van zijn aanspraak. Een *Mujaddid* is geen wetgevende profeet en geen zelfstandige bringer van een nieuwe religieuze orde. Zijn gezag is afgeleid, dienend en volledig ondergeschikt aan de finaliteit van het profeetschap van Mohammed (saw). Hij verschijnt niet om de Islam te vervangen of te wijzigen, maar om haar oorspronkelijke waarheid opnieuw zichtbaar te maken. De hervormer herstelt wat verduisterd is geraakt, corrigeert wat door gewoonte, sektarisme of bijgeloof is vervormd, en verdedigt de religie tegen nieuwe intellectuele uitdagingen. In deze zin is de claim van Hazrat Mirza Ghulam Ahmad binnen de Lahore Ahmadiyya Beweging principieel reformatorisch en niet profetisch in de zelfstandige of wetgevende betekenis van het woord.

Juist hier ligt een wezenlijk onderscheid tussen de erkenning van een door Allah geïnspireerde hervormer en de aanname van een nieuwe profeet na de Heilige Profeet Mohammed (saw). De leer van khatm-e-nubuwwat sluit volgens deze benadering iedere latere profeet uit die een nieuwe wet, een nieuwe openbaringsorde of een onafhankelijke religieuze autoriteit zou brengen. De voltooiing van het profeetschap betekent echter niet dat Allahs leiding voor de gemeenschap ophoudt. Integendeel, de levende kracht van de Islam komt juist tot uitdrukking in het feit dat Allah in tijden van verval mensen opwekt die de gelovigen herinneren aan de oorspronkelijke boodschap. Deze leiding is geen voortzetting van profeetschap, maar een vorm van spirituele ondersteuning binnen de grenzen van de voltooide Islam.

Daarmee vervult het begrip *Mujaddid* een theologische scharnierfunctie tussen de verwachting van herleving en de afwijzing van nieuw profeetschap. Het verklaart hoe een door Allah gesteunde hervormer kan optreden met autoriteit, inzicht en spirituele kracht, zonder buiten de gemeenschap van Mohammed (saw) te treden. Binnen de Lahore Ahmadiyya Beweging wordt Hazrat Mirza Ghulam Ahmad daarom niet gezien als oorsprong van een nieuwe religieuze norm, maar als degene die de bestaande norm opnieuw werkzaam maakt: de Koran wordt opnieuw centraal geplaatst, de positie van Mohammed (saw) wordt verdedigd, en de Islam wordt opnieuw gepresenteerd als rationeel, levend en moreel transformerend.

5.7 De Beloofde Messias en de typologische wederkomst

De claim op het messiasschap moet eveneens in dit licht worden verstaan. De verwachting van de terugkeer van de Messias wordt in deze interpretatie niet letterlijk opgevat als de lichamelijke nederdaling van profeet Jezus uit de hemel. Zij wordt begrepen als een profetische aanduiding van een persoon die in karakter, taak en geestelijke functie overeenkomst vertoont met Jezus. Zoals Jezus verscheen in een tijd waarin de mozaïsche gemeenschap behoefte had aan innerlijke vernieuwing, zo verschijnt Hazrat Mirza Ghulam Ahmad volgens deze visie in een tijd waarin de Islamitische wereld wordt geconfronteerd met koloniale overheersing, christelijke missionaire kritiek, religieuze stagnatie en interne verdeeldheid. De naam “Beloofde Messias” duidt daarom niet op identiteit met Jezus, maar op overeenkomst in opdracht.

Deze typologische benadering is essentieel, omdat zij de messiaanse verwachting verbindt met de finaliteit van het profeetschap. Wanneer Jezus letterlijk als profeet zou terugkeren, zou na Mohammed (saw) opnieuw een profeet in de wereld verschijnen. De Lahore Ahmadiyya Beweging ziet dit als onverenigbaar met *Khatam-an-Nabiyyin*. Daarom wordt de wederkomst niet opgevat als terugkeer van dezelfde historische persoon, maar als de verschijning van een volgeling van Mohammed (saw) die de geestelijke taak van Jezus in een nieuwe religieuze context vervult.

De vergelijking met Elia en Johannes de Doper biedt hierbij een belangrijk interpretatief model. In de joodse verwachting werd de terugkeer van Elia verwacht, maar volgens het evangelische patroon werd die verwachting vervuld in Johannes, die in geest en kracht van Elia optrad. Binnen de Lahore-uitleg functioneert deze parallel als aanwijzing dat profetische taal over “terugkeer” niet noodzakelijk lichamelijke identiteit impliceert. Zij kan ook wijzen op overeenkomst in taak, geestelijke functie en hervormende opdracht.

Voor de Lahore Ahmadiyya Beweging krijgt deze uitleg bijzondere betekenis door de historische omstandigheden waarin Hazrat Mirza Ghulam Ahmad optrad. De christelijke missionaire kritiek gebruikte de vermeende levende status van Jezus vaak als argument voor zijn superioriteit boven Mohammed (saw). Door de natuurlijke dood van Jezus te verdedigen en tegelijk de messiaanse wederkomst typologisch te verklaren, wordt dit argument omgekeerd: niet Jezus’ lichamelijke voortbestaan, maar de blijvende geestelijke kracht van Mohammeds profeetschap vormt het levende bewijs van de waarheid van de Islam.

Daarom is de titel Beloofde Messias in deze visie geen losstaande eretitel, maar een functionele aanduiding. Zij beschrijft de taak om christologische overdrijvingen te weerleggen, het monotheïsme te herstellen, de Koran centraal te plaatsen en de Islam opnieuw rationeel en spiritueel overtuigend te presenteren. De messiaanse claim krijgt zo betekenis binnen een breder hervormingsprogramma dat volledig ondergeschikt blijft aan de Heilige Profeet Mohammed (saw). Deze uitleg hangt nauw samen met de leerstelling van *Wafat-e-Masih*, de overtuiging dat profeet Jezus is gestorven zoals andere profeten vóór hem. Als Jezus niet lichamelijk in de hemel leeft, kan zijn wederkomst niet worden verwacht als fysieke terugkeer van dezelfde persoon. De profetieën over zijn komst moeten dan worden gelezen als symbolische en typologische aanduidingen. De “komst van de Messias” betekent in dat geval de komst van iemand die dezelfde geestelijke functie vervult: het weerleggen van christologische overdrijvingen, het herstellen van zuiver monotheïsme, het bestrijden van religieuze misvattingen en het oproepen tot innerlijke hervorming. In dit kader wordt Hazrat Mirza Ghulam Ahmad gezien als de vervulling van een religieus patroon, niet als een breuk met de Islamitische leer van profetische finaliteit.

5.8 De Mahdi als geleide hervormer en de praktische missie

Ook de titel *Mahdi* krijgt binnen deze benadering een specifieke en praktische betekenis. De Mahdi wordt niet primair voorgesteld als een politieke heerser of militaire leider die door geweld Islamitische macht herstelt. Hij is veeleer “de geleide” die in een periode van verwarring de juiste uitleg van de Islam opnieuw zichtbaar maakt. Zijn taak bestaat uit leiding geven, dwaling weerleggen, de Koran centraal stellen en de gemeenschap oproepen tot morele en intellectuele herleving. Daarmee sluit de *Mahdi*-verwachting direct aan bij het bredere thema van *jihad* als geestelijke, intellectuele en ethische inspanning.

Hierdoor wordt duidelijk waarom de claim van Hazrat Mirza Ghulam Ahmad in deze traditie niet kan worden losgemaakt van zijn praktische missie. Zijn betekenis ligt niet slechts in een titel, maar in het programma dat met die titel verbonden is. Dat programma omvat de verdediging van de eenheid van Allah, de bevestiging van de volkomenheid van de Heilige Koran, de zuivering van de Islam van bijgeloof en fatalisme, de weerlegging van missionaire aanvallen, de hervorming van het morele leven van moslims en de presentatie van de Islam als universele, vreedzame en rationele religie. De ware toets van zijn aanspraak ligt daarom

niet alleen in terminologische strijd, maar vooral in de vraag of zijn werk overeenkomt met de functie die de Islamitische traditie aan een hervormer toekent.

5.9 *Bai'at*, identiteit en Lahore-afbakening

Binnen de Lahore Ahmadiyya Beweging wordt daarom sterk benadrukt dat de erkenning van Hazrat Mirza Ghulam Ahmad geen nieuwe geloofsbelijdenis naast de Islam vormt. De fundamentele geloofsbelijdenis blijft: er is geen god dan Allah en Mohammed is de boodschapper van Allah. De toetreding tot de hervormingsbeweging, of de *bai'at* aan de hervormer, wordt opgevat als een praktische verbintenis tot dienst aan de Islam. Zij betekent dat men zich inzet voor morele discipline, gehoorzaamheid aan de Heilige Koran, liefde voor profeet Mohammed (saw), vrede, nederigheid en actieve verspreiding van religieuze waarheid. De *bai'at* is dus geen vervanging van Islamitische identiteit, maar een georganiseerde vorm van toewijding aan de hervorming van die identiteit.

Tegelijkertijd verklaart dit kader waarom er binnen de bredere Ahmadiyya-geschiedenis verschillende interpretaties van de claim van Hazrat Mirza Ghulam Ahmad zijn ontstaan. Sommige formuleringen leggen sterker de nadruk op profetische taal, terwijl de Lahore Ahmadiyya Beweging deze terminologie consequent uitlegt in de zin van *muhaddath*, *Mujaddid* en geestelijke nabijheid tot Allah, zonder werkelijk profeetschap na profeet Mohammed (saw) te aanvaarden. Dit onderscheid is van groot belang voor een evenwichtige beoordeling. De vraag is niet alleen welke woorden zijn gebruikt, maar ook hoe zij theologisch worden gedefinieerd en welke grenzen eraan worden gesteld. In de Lahore-uitleg blijft de grens helder: geen nieuwe profeet, geen nieuwe wet, geen nieuwe religie, maar een hervormer binnen de Islam.

5.10 Samenvattende conclusie en overgang naar jihad

De ware claim van Hazrat Mirza Ghulam Ahmad kan daarom worden samengevat als een claim op goddelijke aanstelling tot hervorming, niet op zelfstandige profetische autoriteit. Hij verstaat zijn zending als ondergeschikt aan de Heilige Profeet Mohammed (saw), geworteld in de Heilige Koran en gericht op het herstel van de Islam in een tijd van wereldwijde religieuze confrontatie. Zijn messiaanse en mahdi-achtige functie bestaat uit het weerleggen van onjuiste religieuze denkbeelden, het verdedigen van het monotheïsme, het herstellen van

vertrouwen in de Koran en het mobiliseren van gelovigen voor een vreedzame, intellectuele en morele *jihad*.

Zo bezien vormt zijn claim geen afwijking van de finaliteit van het profeetschap, maar een specifieke toepassing daarvan. Juist omdat profeet Mohammed (saw) de laatste profeet is en de Heilige Koran de voltooiing van openbaring bevat, moet iedere latere hervorming zich volledig daaraan onderwerpen. In dit kader verschijnt hij als Beloofde Messias en Mahdi niet als concurrent van de Profeet, maar als dienaar van zijn zaak; niet als bron van een nieuwe religie, maar als getuige van de blijvende levenskracht van de Islam. De erkenning van zijn claim betekent daarom, binnen de Lahore Ahmadiyya Beweging, deelname aan een hervormingsproject dat de Islam wil terugvoeren naar haar zuivere bron, haar rationeel wil verdedigen en haar morele schoonheid opnieuw zichtbaar wil maken in hedendaagse intellectuele en maatschappelijke contexten.

De uiteindelijke triomf van de Islam wordt in dit kader niet militair of imperialistisch begrepen, maar intellectueel, spiritueel en moreel. Verzen als 61:9, 24:55 en 41:53 worden gelezen als aanduidingen van een geleidelijk historisch proces waarin waarheid, bewijsvoering, morele hervorming en de kracht van de Koran steeds duidelijker zichtbaar worden. Daarmee vormt dit hoofdstuk de noodzakelijke brug naar hoofdstuk 6: als Hazrat Mirza Ghulam Ahmad als Beloofde Messias en Mahdi geen politieke of militaire veroveraar is, maar een hervormer binnen de voltooide Islamitische orde, dan moet ook zijn jihad primair worden begrepen als vreedzame inspanning door de Koran, de pen, het woord en een voorbeeldig karakter.

Hoofdstuk 6: Jihad als vreedzame inspanning

Dit hoofdstuk bespreekt *jihad* als vreedzame, intellectuele, morele en spirituele inspanning binnen de Lahore Ahmadiyya-uitleg. De nadruk ligt op de “*jihad* van de pen”: het verdedigen en verspreiden van de Islam door Koranische argumentatie, publicatie, onderwijs, dialoog en voorbeeldig karakter. Daarmee wordt duidelijk hoe de hervormingsclaim uit het vorige hoofdstuk praktisch gestalte krijgt zonder dwang, geweld of politieke overheersing.

6.1 Jihad van de pen, morele hervorming en vreedzame verkondiging

De kern van deze visie is dat *jihad* in hedendaagse religieuze en maatschappelijke contexten in de eerste plaats wordt opgevat als inspanning door argumentatie, kennis en morele overtuigingskracht. De Lahore Ahmadiyya Beweging beschouwt het verdedigen van de Islam door middel van boeken, artikelen, lezingen, vertalingen, debat en onderwijs als een passende vorm van *jihad* in omstandigheden waarin religieuze waarheid publiek wordt beoordeeld op redelijkheid, ethische kracht en spirituele geloofwaardigheid. De waarheid van de Koran moet daarom niet door dwang zichtbaar worden gemaakt, maar door uitleg, bewijsvoering en een levenshouding die de morele kracht van de Islam belichaamt.

Concreet krijgt deze *jihad* van de pen gestalte in het schrijven en verspreiden van boeken, vertalingen en commentaren die de Islam begrijpelijk maken voor lezers in uiteenlopende intellectuele en maatschappelijke contexten. Voorbeelden hiervan zijn Koranvertalingen, apologetische werken, brochures over de dood van Jezus, publicaties over de finaliteit van het profeetschap en verhandelingen waarin de Islam wordt verdedigd tegen christelijke missionaire kritiek of oriëntalistische misverstanden. In al deze gevallen bestaat *jihad* niet uit het bestrijden van personen, maar uit het beantwoorden van ideeën met tekst, argumentatie en uitleg.

Daarmee sluit deze interpretatie nauw aan bij het beginsel dat er geen dwang in religie is. De verspreiding van de Islam mag volgens deze benadering niet plaatsvinden door geweld, politieke overheersing of sociale druk. Werkelijke religieuze overtuiging ontstaat slechts door inzicht, vrijwillige instemming en moreel voorbeeld. *Jihad* betekent daarom niet het afdwingen van geloof, maar het wegnemen van misverstanden, het beantwoorden van kritiek en het uitnodigen tot reflectie met wijsheid en waardigheid.

Koranisch wordt deze benadering vooral verbonden met verzen zoals 16:125, waarin wordt opgeroepen tot verkondiging met wijsheid en goede vermaning, en 25:52, waarin sprake is van een grote *jihad* met de Koran. Deze verzen ondersteunen de gedachte dat de religieuze strijd primair wordt gevoerd met openbaring, uitleg, argumentatie en standvastig karakter. *Jihad* is in deze zin niet alleen verdediging tegen externe kritiek, maar ook een methode om de Koranische boodschap helder, redelijk en ethisch overtuigend te presenteren.

De rol van Mirza Ghulam Ahmad wordt binnen dit kader begrepen als die van *Mujaddid*, *Mahdi* en Beloofde Messias wiens missie niet militair of politiek van aard was. Zijn opdracht bestond volgens de Lahore-uitleg uit het verdedigen van de Islam tegen christelijke missionaire kritiek, religieuze misvattingen, materialistische wereldbeelden en moreel verval. Die verdediging kreeg vooral vorm door geschriften, debat, gebed, spirituele hervorming en de vorming van een gemeenschap die de Islam door woord en karakter zichtbaar moest maken.

Jihad bezit in deze visie ook een uitgesproken innerlijke dimensie. De gelovige wordt opgeroepen egoïsme, zonde, wereldsgezindheid en morele zwakte te overwinnen. Deze innerlijke strijd staat niet los van publieke verkondiging: alleen wie zichzelf hervormt, kan de Islam geloofwaardig vertegenwoordigen. De “*jihad* van de pen” veronderstelt daarom ook een *jihad* van het karakter, waarin kennis, nederigheid, dienstbaarheid en morele discipline elkaar versterken.

De uiteindelijke doorwerking van de Islam wordt in deze benadering verwacht door waarheid, redelijkheid, spiritualiteit en moreel voorbeeld, niet door militaire macht. Zo vormt *jihad* de praktische vertaling van de hervormingsclaim die in hoofdstuk 5 is besproken: de Islam wordt verdedigd en verspreid door de Koran, de pen, het woord en een voorbeeldig leven.

6.2 Koranische onderbouwing van jihad

De Koranverzen over *jihad* die binnen de Lahore Ahmadiyya Beweging centraal staan, verbinden religieuze inspanning vooral met de Koran, bewijsvoering, morele standvastigheid, godsdienstvrijheid en vreedzame verkondiging. De onderstaande tabel ordent deze verzen en geeft de bijbehorende Lahore Ahmadiyya-uitleg weer, waarbij gewapende strijd alleen binnen strikt defensieve grenzen wordt geplaatst.

Tabel 3. Koranverzen over jihad en de Lahore Ahmadiyya-uitleg

Koranvers	Kerninhoud	Lahore Ahmadiyya-uitleg
25:52	“Gehoorzaam de ongelovigen niet, maar voer daarmee een grote <i>jihad</i> tegen hen.”	Het woord “daarmee” verwijst naar de Koran. De grootste <i>jihad</i> is dus de strijd met openbaring, argumentatie, uitleg en morele overtuigingskracht.
16:125	“Roep tot de weg van uw Heer met wijsheid en goede vermaning...”	Verkondiging van de Islam moet gebeuren door wijsheid, redelijke argumenten en waardige dialoog.
2:256	“Er is geen dwang in de godsdienst.”	Religie heeft alleen waarde wanneer zij vrijwillig wordt aanvaard; <i>jihad</i> kan daarom geen gedwongen bekering betekenen.
22:39–40	Toestemming tot strijd wordt gegeven aan degenen die worden aangevallen en verdreven.	Gewapende strijd wordt beperkt tot zelfverdediging tegen vervolging en agressie.
2:190	“Strijd op Allahs weg tegen degenen die tegen jullie strijden, maar overtreed niet.”	Oorlog is alleen toegestaan tegen daadwerkelijke agressie en blijft gebonden aan morele grenzen.
60:8	Allah verbiedt niet om goed en rechtvaardig te zijn tegenover mensen die moslims niet bestrijden.	Dit ondersteunt vreedzaam samenleven met andersgelovigen.
29:69	“Degenen die zich voor Ons inspannen, zullen Wij zeker Onze wegen tonen.”	<i>Jihad</i> wordt breed begrepen als geestelijke en morele inspanning.
9:73 / 66:9	“Strijd tegen de ongelovigen en huichelaars...”	Omdat tegen huichelaars niet met wapens werd gevochten, wijst dit op morele en argumentatieve bestrijding van onwaarheid.
61:9	Allah zal Zijn religie doen zegevieren over alle andere religies.	De doorwerking van de Islam wordt begrepen als zichtbaar worden van waarheid, bewijs en geestelijke kracht.
41:53	Allah zal Zijn tekenen tonen aan de horizon en in de mens zelf.	De waarheid van de Koran wordt geleidelijk zichtbaar door geschiedenis, ervaring en innerlijke bewustwording.

Samenvattend beschouwt de Lahore Ahmadiyya Beweging *jihad* in hedendaagse contexten primair als de inspanning om de Islam te verdedigen en te verspreiden door de Koran, rede, moreel voorbeeld, publicaties, onderwijs en dialoog. Gewapende strijd wordt niet ontkend als historische mogelijkheid, maar strikt beperkt tot zelfverdediging tegen vervolging en agressie. De normale en hoogste vorm van *jihad* is daarom de *jihad* met de Koran: de strijd van de pen, het woord en het karakter. Na deze bespreking van *jihad* als vreedzame, intellectuele en

morele inspanning verschuift de aandacht naar de vraag hoe de hervormingsmissie organisatorisch werd voortgezet. Daarom behandelt het volgende hoofdstuk *Al-Wasiyyat*, de Anjuman en de institutionele vormgeving van de beweging.

Hoofdstuk 7: *Al-Wasiyyat*, organisatorische voortzetting en opvolgingsgezag

Dit hoofdstuk onderzoekt hoe de hervormingsmissie van Hazrat Mirza Ghulam Ahmad institutioneel werd voortgezet na zijn overlijden. Aan de hand van *Al-Wasiyyat*, de Anjuman, de “Tweede Kracht” en de latere discussie over *khilafat* wordt duidelijk hoe theologische overtuiging, morele discipline en organisatorische verantwoordelijkheid met elkaar verbonden werden. Het hoofdstuk vormt daarmee de overgang van doctrinaire en missionaire thema’s naar de vraag hoe een religieuze hervormingsbeweging duurzaam bestuurd en voortgezet kan worden.

Mirza Ghulam Ahmad hechtte niet alleen waarde aan leerstellige helderheid, maar ook aan institutionele continuïteit. Daarom kreeg de *Anjuman* een centrale plaats als organisatorisch kader voor de voortzetting en verspreiding van zijn religieuze en intellectuele programma. Na zijn overlijden wordt deze structuur binnen de Lahore Ahmadiyya Beweging opgevat als collectief instrument voor de bewaring, interpretatie en verspreiding van zijn nalatenschap.

Het woord *Anjuman* betekent in het algemeen vereniging, raad, vergadering of bestuursorgaan. In de context van de Lahore Ahmadiyya Beweging verwijst het niet naar een losse groep personen, maar naar een georganiseerde instelling die verantwoordelijk is voor bestuur, middelenbeheer, publicatie, onderwijs, missie en de praktische uitvoering van de doelstellingen van de beweging. De *Sadr Anjuman Ahmadiyya* werd in 1906 ingericht als centraal orgaan waaronder werkzaamheden als de verspreiding van de Islam, onderwijs, publicaties, financiële administratie en regelingen rond de begraafplaats werden samengebracht. Binnen de Lahore-uitleg is dit belangrijk omdat de Anjuman wordt gezien als collectief en institutioneel opvolgingsorgaan: niet één persoon, maar een raad met vastgelegde bevoegdheden moest de religieuze en organisatorische missie na Mirza Ghulam Ahmads overlijden voortzetten.

- **Institutionele opvolging:** De tekst presenteert de door Mirza Ghulam Ahmad opgerichte *Anjuman* als juridisch en administratief opvolgingsorgaan, waarbij besluiten van de Anjuman na zijn overlijden als bindend worden beschreven.
- **De Tweede Manifestatie:** Het concept van de “Tweede Kracht” (*Qudrat Sani*) wordt uitgelegd als goddelijke ondersteuning die na het overlijden van een religieuze hervormer zichtbaar wordt in de stabilisering en voortzetting van de gemeenschap.

- **Theologische afbakening:** De tekst bevestigt de finaliteit van wetgevend profeetschap en verdedigt tegelijk de mogelijkheid van goddelijke communicatie met uitverkoren volgelingen.
- **Conflict over autoriteit:** De bronnen beschrijven een fundamenteel geschil over de aard van leiderschap na 1914, met name de overgang van een administratieve Anjuman-structuur naar een persoonlijk *khilafat*-model onder Mirza Mahmud Ahmad.

7.1 Testamentaire overgang en de “Tweede Kracht”

Mirza Ghulam Ahmad baseerde zijn testament op openbaringen die in de tekst worden verbonden met zijn naderende overlijden. Dit moment wordt niet louter als afsluiting gepresenteerd, maar als overgang naar een nieuwe fase in de manifestatie en doorwerking van goddelijke leiding. Volgens de tekst openbaart Allahs steun zich in twee onderscheiden manifestaties:

De wet van twee manifestaties

1. **Eerste Manifestatie:** De goddelijke macht die tijdens het leven van de heilige zelf zichtbaar wordt.
2. **Tweede Manifestatie:** De goddelijke macht die na het overlijden van de heilige zichtbaar wordt, wanneer de gemeenschap aanvankelijk wankelt maar vervolgens wordt gestabiliseerd. Mirza Ghulam Ahmad trekt hierbij parallellen met Abu Bakr na het overlijden van Mohammed (saw) en met Jozua na Mozes.

Voorspellingen van calamiteiten

De tekst verwijst daarnaast naar naderende wereldwijde rampen, in het bijzonder zware aardbevingen in de lente, die worden geïnterpreteerd als tekenen van goddelijke onvrede over de materialistische toestand van de wereld. Binnen deze lezing fungeren dergelijke gebeurtenissen als vooraankondiging van spirituele ommekeer en van de uiteindelijke versterking van de beweging.

7.2 Testamentaire voorwaarden en morele discipline

Binnen *Al-Wasiyyat* krijgen testamentaire voorwaarden een praktische en morele functie. De regeling rond de begraafplaats in Qadian, bekend als *Bahishti Maqbara*, wordt hier niet als

zelfstandig hoofdthema behandeld, maar als illustratie van de wijze waarop oprechtheid, offerbereidheid, morele betrouwbaarheid en financiële verantwoordelijkheid institutioneel werden verbonden met de voortzetting van de missie. De fondsen die uit deze regelingen voortkomen, worden in de tekst verbonden met de verspreiding van de Islam, de publicatie van religieuze literatuur en de ondersteuning van behoeftigen binnen de beweging.

Tabel 4. Testamentaire voorwaarden als illustratie van morele en institutionele discipline

Voorwaarde	Omschrijving
Financiële bijdrage	Een bijdrage aan de kosten van het terrein, de omheining en infrastructuur (zoals een brug en waterput).
Testamenteir legaat	De verplichting om via een testament ten minste 1/10 (<i>Moessi</i>) van al het bezit (roerend en onroerend) na te laten aan de Anjuman.
Spirituele integriteit	De overledene moet oprecht en vroom zijn geweest, vrij van innovaties (<i>bid'ah</i>) en polytheïsme (<i>shirk</i>), en moet de rechten van medemensen hebben gerespecteerd.

7.3 Anjuman, trustees en opvolgingsautoriteit

Tegen deze achtergrond benadrukken de bronnen een cruciaal onderscheid tussen een collectieve Anjuman-structuur en een persoonlijk opvolgingsmodel. Mirza Ghulam Ahmad richtte de *Sadr Anjuman Ahmadiyya* op als hoogste bestuurlijke autoriteit voor de praktische aangelegenheden van de beweging. De dagelijkse uitvoering lag bij de *Majlis-i Mu'timidin*, de Council of Trustees, terwijl de Anjuman als geheel het bredere institutionele kader vormde waarbinnen fondsen, publicatie, onderwijs, missie en gemeenschapszaken werden beheerd. In een handgeschreven nota van 27 oktober 1907 verklaarde hij:

De rol van de Anjuman

- Besluiten van de Anjuman die bij meerderheid van stemmen worden genomen, zijn absoluut en bindend. Deze nadruk op gezamenlijk overleg sluit aan bij Koran 42:38: “en hun zaken worden door onderling overleg geregeld” (*wa amruhum shūrā baynahum*). Ook Koran 3:159 ondersteunt dit beginsel: daarin wordt de Profeet opgedragen de gelovigen in zaken te raadplegen en daarna, wanneer een besluit is genomen, op Allah te vertrouwen.
- Zijn eigen vetorecht gold uitsluitend tijdens zijn leven.
- De Anjuman wordt aangeduid als de “opvolger van de door God aangestelde Khalifa”, waarmee Mirza Ghulam Ahmad op zichzelf doelt.

De Council of Trustees (*Majlis-i Mu'timidin*)

In februari 1906 keurde Mirza Ghulam Ahmad veertien mannen goed als leden van deze raad. Tot de belangrijkste namen behoorden:

- **Hazrat Hakim Maulvi Nur-ud-Din** (voorzitter)
- **Maulvi Muhammad Ali** (secretaris)
- **Khwaja Kamal-ud-Din** (juridisch adviseur)

7.4 Theologische kernpunten

Al-Wasiyyat verduidelijkt de positie van de beweging binnen de bredere islamitische traditie aan de hand van enkele terugkerende theologische kernpunten:

- **Finaliteit van het profeetschap:** De wet van de Koran is definitief en wordt niet ingetrokken. De deur naar wetgevend profeetschap is gesloten.
- **Voortgezette openbaring:** Hoewel er geen nieuwe wet komt, blijft Allah spreken tot de oprechten. Mirza Ghulam Ahmad wordt beschreven als een volgeling van Mohammed (saw) die goddelijke communicatie ontvangt zonder zelfstandig of wetgevend profeetschap.
- **De dood van Jezus:** De tekst stelt expliciet dat Jezus fysiek is gestorven en niet lichamelijk naar de aarde zal terugkeren. De profetieën over zijn terugkeer worden toegepast op de komst van de Beloofde Messias, Mirza Ghulam Ahmad.

7.5 Institutionele crisis en splitsing (1914)

De bronnen documenteren scherpe kritiek van Maulana Muhammad Ali op de ontwikkelingen na het overlijden van de eerste opvolger, Maulana Nur-ud-Din, in 1914. Deze episode wordt gepresenteerd als een beslissend moment in de institutionele heroriëntatie van de beweging. Volgens de documentatie werden onder Mirza Mahmud Ahmad ingrijpende wijzigingen doorgevoerd die de verhouding tussen de Anjuman en de centrale leiding wezenlijk veranderden:

Transformatie naar autocratie

1. **Vervanging van de naam:** In de reglementen werd de naam van de “Beloofde Messias” vervangen door die van Mirza Mahmud Ahmad als absolute autoriteit.

2. **Herdefiniëring van bevoegdheden:** Waar de Anjuman voorheen als soeverein werd voorgesteld, werd zij in deze nieuwe ordening ondergeschikt gemaakt aan de wil van de Khalifa.
3. **Uitsluiting:** Ahmadis die weigerden de eed van trouw aan de nieuwe Khalifa af te leggen, werden door hem als zondaars bestempeld.

De reactie van de Lahore Ahmadiyya Beweging

Als reactie op deze verschuiving naar een persoonlijk en autocratisch bestuursmodel werd de *Ahmadiyya Anjuman Isha'at Islam* in Lahore opgericht. Volgens de Lahore-uitleg bewaart zij de oorspronkelijke principes van Mirza Ghulam Ahmad. Daarbij behoudt de Anjuman de hoogste institutionele autoriteit en ligt de nadruk op de verspreiding van de Islam, niet op de verheerlijking van een individuele leider.

Uitspraken van Mirza Mahmud Ahmad (1925)

In een toespraak uit 1925 verklaarde Mirza Mahmud Ahmad dat:

- de instelling van een persoonlijke *khilafat* niet in de oorspronkelijke basisprincipes van de Anjuman was opgenomen;
- hij bereid was “oude volgelingen en metgezellen” van de stichter op te offeren om dit nieuwe systeem van *khilafat* veilig te stellen;
- de bevoegdheden van de Anjuman bewust werden gereduceerd tot die van louter adviserende instantie.

Na deze institutionele bespreking verschuift de aandacht naar de innerlijke dimensie van hervorming. Het volgende hoofdstuk behandelt daarom de spirituele stadia waarin persoonlijke zuivering, blijvende toewijding en nabijheid tot Allah centraal staan.

Hoofdstuk 8: Spirituele ontwikkeling, soefibegrippen en duidelijke afbakening van het monotheïsme

Dit hoofdstuk verplaatst de aandacht van institutionele voortzetting naar de innerlijke dimensie van hervorming. De begrippen *fanā*, *baqā* en *liqā* worden besproken als stadia van spirituele ontwikkeling die binnen de Lahore Ahmadiyya Beweging Koranisch worden geduid en strikt monotheïstisch worden afgebakend. Zo laat het hoofdstuk zien hoe persoonlijke zuivering, blijvende toewijding en bewustzijn van Allahs nabijheid onderdeel vormen van hetzelfde hervormingsprogramma dat eerder theologisch en institutioneel is beschreven.

8.1 Theoretisch kader

Binnen de Lahore Ahmadiyya Beweging worden de soefitermen *fanā*, *baqā* en *liqā* opgevat als opeenvolgende stadia van spirituele ontwikkeling die in overeenstemming staan met de Koran en de profetische leer. De beweging benadrukt dat authentiek soefisme geen afzonderlijke of esoterische leer buiten de Islamitische wet (*shari'ah*) vormt, maar de innerlijke dimensie van de Islam verwoordt. Geïnspireerd door de geschriften van Hazrat Mirza Ghulam Ahmad en latere geleerden legt deze interpretatie sterke nadruk op de Koranische grondslag van deze begrippen, in het bijzonder Koran 2:112, en op een kritische afwijzing van mystieke misvattingen die de grens tussen Schepper en schepping zouden vervagen. Tegen deze achtergrond wordt *fanā* eerst behandeld als het uitgangspunt van deze spirituele ontwikkeling en als de noodzakelijke voorwaarde voor de daaropvolgende stadia van bestendiging en nabijheid.

8.1.1 *fanā*: zelfverloochening en volledige gerichtheid op Allah

Definitie en kernbetekenis

Fanā (Arabisch: فناء, “vergaan” of zelfverloochening) duidt in de soefiterminologie op het opgeven van het ego en de volledige onderwerping van de menselijke wil aan Allah. Binnen de Lahore Ahmadiyya Beweging wordt *fanā* begrepen als onvoorwaardelijke overgave van de eigen wil aan Allah. Hazrat Mirza Ghulam Ahmad verbindt dit begrip met Koran 2:112: “Wie zijn gehele wezen aan Allah overgeeft en daarbij goeddoende is, zijn beloning is voor hem bij zijn Heer, en er is voor hen geen vrees noch verdriet.” Volgens deze interpretatie verwijst

de uitdrukking “*zich geheel overgeeft aan Allah*” naar het stadium van *fanā*. In deze fase wordt het lagere zelf symbolisch overwonnen: de gelovige doet afstand van eigenbelang en begeerten ten gunste van volledige gerichtheid op Allah. In de Lahore Ahmadiyya Beweging wordt dit tevens aangeduid als *fanā fi-llah* en verbonden met de Koranische deugd *istiqāmat*, dat wil zeggen standvastigheid op Allahs weg.

Spirituele en ethische implicaties

Fanā wordt binnen deze benadering beschreven als een proces van vergaande morele en geestelijke zuivering, waarbij menselijke neigingen in overeenstemming worden gebracht met Allahs wil. In deze fase staat de gerichtheid op Allah centraal en verliezen begeerten, trots en zelfzucht hun bepalende rol. Ethisch vertaalt dit zich in nederigheid, oprechtheid, altruïsme en toewijding. De voltooiing van *fanā* wordt daarmee voorgesteld als de verwerkelijking van de diepere betekenis van Islamitische overgave: het volledig richten van het leven op Allah en op het dienen van Zijn schepping. In die zin markeert *fanā* de fundamentele innerlijke transformatie die verdere spirituele ontwikkeling mogelijk maakt.

Plaats binnen islamitische spiritualiteit

In veel soefitradities staat *fanā* bekend als *fanā fi-llah*, de volledige onderwerping van het zelf aan Allah. De Lahore Ahmadiyya Beweging plaatst dit begrip nadrukkelijk binnen de Koranische leer. Hazrat Mirza Ghulam Ahmad verbindt *fanā* met het Koranische gebod van totale overgave in geloof en daad. Daarmee maakt de beweging duidelijk dat *fanā* geen esoterisch concept buiten de Islam is, maar een Koranisch ideaal van volmaakte overgave. Het betreft de eerste fase van spirituele ontwikkeling, waarin de ziel door geestelijke discipline wordt gezuiverd en de mens zijn lagere neigingen leert beteugelen om zich volledig tot Allah te richten.

8.1.2 *baqā*: bestendige nabijheid en handelen onder goddelijke leiding

Definitie en kernbetekenis

Baqā (بقاء, “voortbestaan”) wordt beschreven als de tweede fase, waarin de zoeker na de zuivering van het zelf in *fanā* wordt bestendigd in Allahs nabijheid. Volgens de Lahore Ahmadiyya Beweging verwijst de zinsnede “...en [wie] goeddoende is...” in Koran 2:112 naar deze toestand van *baqā*. Het begrip duidt op een nieuw geestelijk leven waarin de gelovige handelt onder goddelijke leiding, nadat de lagere impulsen tot rust zijn gebracht. Hazrat Mirza Ghulam Ahmad omschrijft *baqā* als een toestand waarin Allahs leiding het handelen

van de mens doordringt, zodat diens activiteit voortvloeit uit geestelijke inspiratie in plaats van uit zelfgerichtheid.

Spirituele en ethische implicaties

In het stadium van *baqā* wordt verondersteld dat de menselijke wil duurzaam in overeenstemming is gebracht met Allahs wil. De gelovige wordt daardoor gekenmerkt door standvastigheid in goedheid en rechtschapenheid. De morele kwaliteiten die in *fanā* werden ontwikkeld, krijgen in deze fase een blijvend karakter en komen tot uitdrukking in handelen ten dienste van anderen. In de Lahore Ahmadiyya Beweging wordt benadrukt dat deze toestand pas mogelijk is nadat *fanā* ten volle is gerealiseerd. De mens wordt dan voorgesteld als ontvanger van een vernieuwde geestelijke levenskracht, waardoor goddelijke eigenschappen in overdrachtelijke zin in zijn handelen worden weerspiegeld. Deze formulering is beeldspraak en betekent niet dat mens en Allah werkelijk één wezen worden.

Plaats binnen islamitische spiritualiteit

In de klassieke soefiliteratuur wordt *baqā* vaak aangeduid als *baqā bi-llah*, of voortbestaan door Allah. Binnen de Lahore Ahmadiyya Beweging verwijst dit niet naar een letterlijke versmelting met Allah, maar naar een door Allah bestendigd geestelijk bestaan na *fanā*. *Baqā* duidt aldus op een Koranisch gefundeerde toestand van blijvende nabijheid, geïnspireerde toewijding en duurzaam handelen in overeenstemming met goddelijke leiding.

8.1.3 *liqā*: ontmoeting met Allah en bewustzijn van Zijn nabijheid

Definitie en kernbetekenissen

Liqā (لقاء, “ontmoeting”) wordt voorgesteld als het hoogste stadium van spirituele realisatie, waarin de gelovige een intens bewustzijn van Allahs nabijheid ervaart. Binnen de Lahore Ahmadiyya Beweging wordt deze term geïnterpreteerd als een toestand van volledige zekerheid en innige verbondenheid met de Allerhoogste. Hazrat Mirza Ghulam Ahmad verklaart dat de woorden “...dan is zijn beloning bij zijn Heer en er is voor hem geen vrees noch verdriet” in Koran 2:112 verwijzen naar de beloning van de *liqā*-toestand. In deze fase bereikt de gelovige een zodanige mate van geloofszekerheid, vertrouwen en liefde dat Allahs nabijheid wordt ervaren alsof men Hem ziet. Angst voor de toekomst en spijt over het verleden maken daarbij plaats voor innerlijke rust. Deze toestand wordt verbonden met het begrip *ihsān*, dat in de profetische traditie wordt omschreven als het aanbidden van Allah alsof men Hem ziet.

Spirituele en ethische implicaties

Vanuit deze omschrijving volgen duidelijke geestelijke en morele gevolgen. In *liqā* wordt de gelovige beschreven als iemand die diepe innerlijke rust en een sterk bewustzijn van Allah bereikt. Deze toestand heeft ook morele betekenis, omdat eigenschappen als genade, rechtvaardigheid en liefde voor waarheid worden gezien als weerspiegelingen van goddelijke eigenschappen in menselijk handelen. Belangrijk is dat deze ervaring beeldspraak blijft: zij wijst op Allahs nabijheid en kracht, niet op een letterlijke eenwording. Daarom verwerpt de beweging uitleg die deze toestand gelijkstelt aan *wahdat al-wujūd* — het idee dat Schepper en schepping werkelijk één zijn — en sluit zij liever aan bij *wahdat ash-shuhūd*, het bewustzijn van Allahs aanwezigheid zonder werkelijke versmelting.

Plaats binnen islamitische spiritualiteit

Binnen de Lahore Ahmadiyya Beweging wordt *liqā* geplaatst binnen een Koranisch en profetisch kader van spirituele voltooiing. De term verwijst niet naar een zelfstandige mystieke leer buiten de Islam, maar naar de hoogste graad van bewustzijn van Allah die volgens deze interpretatie uit de Islamitische openbaringsbronnen kan worden afgeleid. Als sluitstuk van het proces dat begint met *fanā* en wordt bestendigd in *baqā*, markeert *liqā* de voltooiing van Islamitische spiritualiteit in strikt monotheïstische en niet-letterlijke zin.

8.2 Samenhang en specifieke nadruk binnen de Lahore Ahmadiyya Beweging

De Lahore Ahmadiyya Beweging presenteert *fanā*, *baqā* en *liqā* als drie samenhangende stadia van spirituele ontwikkeling die in de Koran en de profetische traditie zijn verankerd. *Fanā* vormt het uitgangspunt van volledige overgave aan Allah; *baqā* duidt vervolgens op de bestendiging van een door Allah geleide levenshouding; en *liqā* verwijst naar de hoogste ervaring van nabijheid, zekerheid en bewustzijn van Allah. Kenmerkend voor de Lahore Ahmadiyya Beweging is de herdefiniëring van klassieke soefibegrippen in overeenstemming met de Koran en de *sunnah*, met nadruk op strikt monotheïstische spiritualiteit. De gezamenlijke betekenis van deze drie begrippen ligt in de geleidelijke verwerkelijking van gehoorzaamheid aan, liefde voor en bewustzijn van Allah, zonder dat sprake is van wezenlijke eenwording tussen mens en Allah.

8.3 Tekstuele onderbouwing

Koran 2:112 (eerste deel)

De zinsnede “*Wie zijn gehele wezen aan Allah overgeeft...*” wordt door Hazrat Mirza Ghulam Ahmad geïnterpreteerd als een verwijzing naar de kern van *fanā*. Binnen deze lezing draagt de gelovige zijn vermogens, verlangens en wil over aan Allah, waardoor het lagere zelf symbolisch wordt overwonnen. Het versdeel functioneert aldus als tekstuele grondslag voor een opvatting van *fanā* als radicale zelfverloochening en volledige gerichtheid op Allah.

Koran 2:112 (middenstuk)

De frase “*...en daarbij goeddoende is...*” wordt in dezelfde uitleg betrokken op het stadium van *baqā*. Na de verwerkelijking van *fanā* wordt de gelovige volgens deze interpretatie tot een nieuw geestelijk leven gebracht, waarin handelen onder goddelijke leiding plaatsvindt en moreel goede daden zonder zelfgerichtheid tot stand komen. In dit kader fungeert het versdeel als tekstuele onderbouwing voor *baqā* als bestendige toestand van handelen in overeenstemming met Allahs wil.

Koran 2:112 (laatste deel)

De woorden “*...zijn beloning is voor hem bij zijn Heer, en er is voor hen geen vrees noch verdriet*” worden door Mirza Ghulam Ahmad uitgelegd als verwijzing naar de staat van *liqā*. In deze interpretatie bereikt de gelovige een hoge mate van spirituele nabijheid en zekerheid, waarbij de ervaring van Allahs aanwezigheid samengaat met het verdwijnen van vrees voor de toekomst en verdriet over het verleden. Het versdeel wordt daarmee gelezen als tekstuele onderbouwing voor *liqā* als culminatie van spirituele voltooiing.

Koran 8:17

Koran 8:17 — “*Dus jullie doodden hen niet, maar Allah doodde hen; en jij wierp niet toen jij wierp, maar Allah wierp, opdat Hij de gelovigen een goede beproeving van Hemzelf zou schenken*” — wordt door Mirza Ghulam Ahmad gebruikt als illustratie van de wijze waarop de *liqā*-toestand wordt begrepen. Volgens deze uitleg kan goddelijke kracht zich manifesteren in het handelen van een profeet of heilige, terwijl de menselijke actor volledig mens blijft. De verwijzing naar de slag bij Badr dient in deze context om te benadrukken dat buitengewone handelingen worden toegeschreven aan Allahs werkzaamheid en niet aan een vergoddelijking van de mens.

Dit hoofdstuk heeft de centrale begrippen en spirituele stadia binnen de Lahore Ahmadiyya Beweging uiteengezet, met aandacht voor tekstuele onderbouwing en onderlinge samenhang.

De heruitleg van klassieke soefibegrippen in het licht van Koran en *sunnah* laat zien hoe binnen deze traditie een vorm van spirituele ontwikkeling wordt geformuleerd waarin de eenheid van Allah, morele discipline en innerlijke beleving met elkaar worden verbonden. Deze bespreking vormt daardoor een afsluitend perspectief op de plaats van spiritualiteit binnen het bredere kader van geloofsleer en Koran-uitleg van de beweging. Tegelijk bereidt zij de overgang voor naar het volgende hoofdstuk, waarin *bai'at* wordt behandeld als persoonlijke en gemeenschappelijke verbintenis tot deze hervormende weg.

Hoofdstuk 9: *Bai'at*, religieuze verbintenis en gemeenschappelijke hervorming

Dit hoofdstuk behandelt *bai'at* als persoonlijke, morele en organisatorische verbintenis tot religieuze hervorming. De analyse laat zien hoe deze gelofte binnen de Lahore Ahmadiyya Beweging functioneert als vrijwillige toewijding aan Allah, gehoorzaamheid aan de Koran en de Profeet Mohammed (saw), gemeenschapsvorming en actieve dienst aan de Islam. Daarmee vormt *bai'at* de schakel tussen innerlijke spiritualiteit, institutionele samenhang en praktische deelname aan een hervormingsmissie.

9.1 Definitie en kernbetekenis

Het Arabische woord *bai'at* (بيعة) betekent letterlijk verbond, eed van trouw of plechtige gelofte. In de islamitische traditie duidt het op een vrijwillige en publiek herkenbare verbintenis waarbij een gelovige zich aansluit bij een religieuze zaak, leiding of gemeenschap. Binnen de Lahore Ahmadiyya Beweging wordt deze praktijk functioneel opgevat: niet als persoonsverheerlijking of afzonderlijke geloofsbelijdenis, maar als georganiseerde toewijding aan de dienst van de Islam. Daarmee krijgt *bai'at* betekenis als schakel tussen persoonlijke religieuze discipline en deelname aan een collectief hervormingsprogramma.

Volgens Maulana Muhammad Ali ligt het wezen van de *bai'at* in gezamenlijke inzet voor de verdediging, hervorming en verspreiding van de Islam. De verbintenis bevestigt enerzijds de klassieke islamitische geloofsverklaring (*shahadah*) — het getuigen van de eenheid van Allah en het profeetschap van Mohammed (saw) — en concretiseert anderzijds de bereidheid om religieuze verantwoordelijkheid boven wereldse belangen te stellen. Juist deze combinatie van geloofsbevestiging en praktische toewijding verklaart waarom *bai'at* in deze context zowel spirituele discipline als organisatorische betekenis krijgt.

9.2 Koranische grondslag en voorwaarden van de *bai'at*

De Koranische onderbouwing van *bai'at* wordt binnen de Lahore Ahmadiyya Beweging niet afgeleid uit één geïsoleerd vers, maar gelezen binnen een breder tekstueel patroon van trouw, gehoorzaamheid, solidariteit en verbondenheid aan een rechtvaardige zaak. In deze lezing krijgen vooral Koran 9:119 en 3:103 betekenis. De oproep om “met de waarachtigen” te zijn

en gezamenlijk vast te houden aan het “touw van Allah” wordt toegepast op religieuze samenwerking met een *Mujaddid*: niet omdat diens persoon het object van geloof wordt, maar omdat zijn missie wordt gezien als een moment van herleving binnen de gemeenschap van Mohammed (saw).

De tien voorwaarden van de *bai'at* kunnen daarom worden gelezen als een compact moreel en religieus programma dat in verband staat met centrale Koranische kernbegrippen: *tawhid*, *taqwa*, gebed, sociale verantwoordelijkheid, *sabr*, gehoorzaamheid aan Allah en Zijn Boodschapper, nederigheid, religieuze prioriteit, dienstbaarheid en gemeenschappelijke trouw. Deze voorwaarden vormen samen geen nieuwe geloofsleer, maar een georganiseerde toepassing van bestaande islamitische waarden binnen een hervormingsgemeenschap.

De eerste drie voorwaarden verbinden de *bai'at* met de kern van islamitische aanbidding en morele zuivering. Het vermijden van *shirk* wordt in verband gebracht met *tawhid*, zoals onder meer verwoord in Soera al-Ikhlās (112:1–4). Morele zuiverheid sluit aan bij Koranische noties van *taqwa* en zedelijkheid, waaronder het vermijden van ontucht, laster en achterdocht (17:32; 49:12). Het onderhouden van gebed en het gedenken van Allah plaatsen *salah* en *dhikr* centraal als blijvende vormen van aanbidding en spirituele discipline (2:43; 20:14).

De vierde en vijfde voorwaarden richten zich op sociale verantwoordelijkheid en standvastigheid. Het vermijden van schade aan anderen wordt verbonden met Koranische noties van respect voor leven, eer en menselijke waardigheid (5:32; 49:11–12). Standvastigheid onder beproeving wordt in verband gebracht met *sabr*, de morele volharding waartoe de Koran herhaaldelijk oproept (2:153; 3:200). De zesde voorwaarde benadrukt gehoorzaamheid aan Allah en Zijn Boodschapper, of *ittiba*, waarbij de gelovige wordt aangespoord het profetische voorbeeld als normatief richtsnoer te nemen (4:59; 33:21).

De laatste vier voorwaarden werken deze religieuze toewijding verder uit in karaktervorming en maatschappelijke verantwoordelijkheid. Nederigheid en bescheidenheid, *tawadu*, worden in verband gebracht met de Koranische beschrijving van de dienaren van de Barmhartige en met waarschuwingen tegen hoogmoed (25:63; 31:18–19). Het verkiezen van religieuze belangen boven wereldse belangen sluit aan bij de oproep om Allah en Zijn zaak boven bezit, familiebanden en maatschappelijk voordeel te stellen (9:24). Dienstbaarheid aan de mensheid, *khidmat-e-khalq*, wordt verbonden met samenwerking in goedheid en zorg voor kwetsbaren (5:2; 90:12–17). De laatste voorwaarde wordt binnen deze thematische lezing

opgevat als duurzame trouw aan de hervormingsgemeenschap, gehoorzaamheid in het goede en inzet voor vreedzame *da'wah* en *islah* door onderwijs, goede raad en wijsheid (3:104; 16:125).

Ook Koran 3:103, waarin gelovigen worden opgeroepen gezamenlijk vast te houden aan het “touw van Allah” en verdeeldheid te vermijden, fungeert in dit verband als sleuteltekst. Vanuit dit perspectief verschijnt *bai'at* niet als een nieuwe religieuze verplichting naast de Islam, maar als een instrument om religieuze samenwerking, discipline en organisatorische samenhang te bevorderen. Daarmee sluit zij aan bij de bredere nadruk van de Lahore Ahmadiyya Beweging op collectieve verantwoordelijkheid en institutionele continuïteit.

9.3 Bai'at in de tijd van de Heilige Profeet

De praktijk van *bai'at* heeft een duidelijke basis in de vroege islamitische geschiedenis. Tijdens het leven van de Heilige Profeet Mohammed (saw) legden zijn metgezellen op verschillende momenten een gelofte van trouw af. Zulke eden markeerden niet noodzakelijk de overgang van ongeloof naar geloof, maar functioneerden vaak als bevestiging van reeds bestaande overtuiging, versterking van gemeenschappelijke solidariteit en uitdrukking van bereidheid tot standvastigheid onder moeilijke omstandigheden. Een bekend voorbeeld is de *Bai'at al-Ridwan* tijdens de gebeurtenissen van Hoedaibiyyah, waarnaar de Koran verwijst in 48:18. Binnen de Lahore Ahmadiyya-uitleg toont deze gebeurtenis aan dat een formele gelofte ook binnen een reeds bestaande geloofsgemeenschap een belangrijke religieuze en organisatorische functie kan vervullen. Vanuit die parallel wordt de latere *bai'at* binnen de Ahmadiyya-beweging opgevat als voortzetting van een profetisch precedent van georganiseerde religieuze toewijding.

9.4 De interpretatie van Maulana Muhammad Ali

Een belangrijke bron voor de interpretatie van *bai'at* binnen de Lahore Ahmadiyya Beweging is het werk van Maulana Muhammad Ali, *De noodzaak van de Bai'at*. Daarin wordt benadrukt dat de *bai'at* geen nieuwe geloofsinhoud aan de Islam toevoegt en evenmin een afzonderlijke geloofsverklaring ten aanzien van Hazrat Mirza Ghulam Ahmad vormt. De geloofsinhoud blijft volgens deze uitleg volledig bepaald door de fundamentele islamitische leer: geloof in Allah en in Mohammed (saw) als Zijn Boodschapper.

Het specifieke karakter van de *bai'at* ligt volgens Maulana Muhammad Ali in haar praktische en normatieve dimensie. De centrale belofte — dat men de godsdienst boven wereldse zaken zal stellen — verlegt de nadruk van louter instemming naar concrete religieuze inzet. Daardoor wordt de *bai'at* gepresenteerd als vrijwillige verklaring van bereidheid om persoonlijke middelen, tijd en karaktervorming in dienst te stellen van de Islam. Deze uitleg sluit aan bij de bredere Lahore Ahmadiyya-benadering, waarin religieuze identiteit steeds wordt verbonden met morele discipline, intellectuele inzet en institutionele continuïteit.

9.5 *Bai'at* binnen de Ahmadiyya Beweging

Hazrat Mirza Ghulam Ahmad introduceerde de *bai'at* in 1889 als organisatorisch kader voor degenen die zich wilden verbinden aan zijn hervormingsmissie. Binnen de Lahore Ahmadiyya Beweging wordt deze stap geïnterpreteerd tegen de achtergrond van zijn rol als *Mujaddid*, *Mahdi* en Beloofde Messias, en niet als grondslag voor een nieuw profeetschap of een afzonderlijke religieuze identiteit. De *bai'at* wordt daarmee begrepen als praktische vorm waarin volgelingen hun bereidheid uitdrukken om deel te nemen aan een project van religieuze herleving binnen de grenzen van de Islam.

De *bai'at* heeft als doel een gemeenschap te vormen die gezamenlijk werkt aan de verdediging van de Islam, de verspreiding van religieuze kennis, morele hervorming, geestelijke ontwikkeling en vreedzame *da'wah* door argumentatie en onderwijs. In die zin functioneert zij niet louter als ceremonieel ritueel, maar als praktisch instrument om een religieuze hervormingsbeweging organisatorisch vorm te geven. Juist deze nadruk op actieve deelname verklaart waarom de *bai'at* in Lahore Ahmadiyya-bronnen wordt voorgesteld als middel tot discipline, continuïteit en collectieve inzet. De thematische samenhang met de Koranische grondslag van de tien voorwaarden is in de voorafgaande bespreking uitgewerkt en wordt hieronder compact samengevat.

9.6 De tien voorwaarden van de *bai'at*

Bij de instelling van de *bai'at* formuleerde Hazrat Mirza Ghulam Ahmad tien voorwaarden waaraan deelnemers zich vrijwillig verbinden. Deze voorwaarden bestrijken geloof, aanbidding, morele zuiverheid, sociale verantwoordelijkheid en dienstbaarheid. In aansluiting op de voorafgaande thematische bespreking kunnen zij worden gelezen als

geconcentreerde uitwerking van kernwaarden die in beginsel tot de algemene islamitische ethiek behoren, maar binnen de *bai'at* een expliciet georganiseerd en disciplinair karakter krijgen.

- het vermijden van alle vormen van afgoderij;
- het zich onthouden van zondig gedrag;
- het onderhouden van het gebed;
- het vermijden van schade aan anderen;
- standvastigheid onder beproevingen;
- gehoorzaamheid aan Allah, de Koran en de Profeet Mohammed (saw);
- nederigheid en bescheidenheid;
- het verkiezen van religieuze belangen boven wereldse belangen;
- dienstbaarheid aan de mensheid;
- trouw aan de hervormingsgemeenschap, gehoorzaamheid in het goede en inzet voor vreedzame verkondiging en hervorming.

De onderlinge samenhang tussen deze voorwaarden is theologisch en praktisch van belang. Zij verbinden de eenheid van Allah en gehoorzaamheid aan Allah, de Koran en de Profeet met morele zuiverheid, nederigheid, standvastigheid, dienstbaarheid aan de mensheid en bereidheid om religieuze belangen boven wereldse belangen te stellen. Daardoor verschijnt de *bai'at* niet uitsluitend als formele toetredingshandeling, maar als compact programma van karaktervorming, gemeenschapsdiscipline en religieuze verantwoordelijkheid. In dat opzicht sluit hoofdstuk 9 inhoudelijk aan bij de eerdere besprekingen van hervorming, exegese, spiritualiteit en institutionele continuïteit.

9.7 Spirituele en organisatorische betekenis

Naast haar organisatorische functie kent de Lahore Ahmadiyya Beweging aan de *bai'at* ook een duidelijke spirituele betekenis toe. Volgens Maulana Muhammad Ali bezit een openbare gelofte een belangrijke psychologische en religieuze werking: doordat de gelovige zijn verbintenis bewust en openlijk uitspreekt, wordt hij voortdurend herinnerd aan zijn verantwoordelijkheden en doelstellingen. De *bai'at* functioneert op deze wijze als middel tot zelfdiscipline, morele stabilisering en standvastigheid in tijden van beproeving of ontmoediging.

Vanuit organisatorisch perspectief draagt de *bai'at* bij aan gemeenschapsvorming en continuïteit. Zij schept een collectief kader waarbinnen onderwijs, publicaties, dialoog en religieuze activiteiten kunnen worden georganiseerd. Daarmee sluit zij rechtstreeks aan bij de nadruk die in eerdere hoofdstukken is gelegd op de Anjuman als drager van de religieuze en intellectuele erfenis van Hazrat Mirza Ghulam Ahmad. De *bai'at* verschijnt aldus als scharnierpunt tussen persoonlijke toewijding en institutionele samenhang.

9.8 *Bai'at* als instrument van hervorming

Binnen de Lahore Ahmadiyya Beweging wordt de *bai'at* uiteindelijk opgevat als instrument van religieuze hervorming en gemeenschapsvorming. Zij voegt geen nieuwe geloofsartikelen toe aan de Islam en vormt evenmin een verklaring van geloof in een nieuw profeetschap. Haar betekenis ligt veeleer in het feit dat zij een vrijwillige verbintenis vormt om de islamitische leer actief te ondersteunen, te verdedigen en uit te dragen. Wanneer de *bai'at* wordt gelezen in samenhang met de positie van Hazrat Mirza Ghulam Ahmad als *Mujaddid*, *Mahdi* en Beloofde Messias, verschijnt zij als onderdeel van een breder hervormingsprogramma.

De nadruk ligt daarbij op morele zuivering, geestelijke ontwikkeling, intellectuele verdediging van de Islam en vreedzame verspreiding van religieuze kennis. In die betekenis is *bai'at* niet slechts een historische praktijk, maar ook een organisatorisch en spiritueel kader voor deelname aan een beweging die haar missie begrijpt als herleving van de oorspronkelijke leer van de Islam. Vanuit deze persoonlijke en organisatorische verbintenis kan vervolgens worden begrepen hoe de Lahore Ahmadiyya Beweging haar hervormingsideaal historisch heeft vertaald in publicatie, missie, dialoog en wereldwijde verspreiding van de Islam.

Hoofdstuk 10: De Lahore Ahmadiyya-bijdrage aan Koranvertaling, publicatie, missie en intellectuele verantwoording

Dit afsluitende hoofdstuk onderzoekt hoe de theologische, exegetische, spirituele en institutionele uitgangspunten van de Lahore Ahmadiyya Beweging historisch en actueel gestalte krijgen in Koranvertaling, publicatie, missie, interreligieuze dialoog en intellectuele verantwoording. De nadruk ligt op de blijvende bijdrage van de beweging aan de vreedzame verspreiding van Islamitische kennis en aan de publieke presentatie van de Islam als rationele, morele en spiritueel levende religie. Daarmee fungeert dit hoofdstuk als synthese en evaluatie van de voorafgaande hoofdstukken.

10.1 Historische context en doelstelling

De betekenis van de Lahore Ahmadiyya Beweging kan niet uitsluitend worden afgeleid uit haar doctrinaire positie ten aanzien van de Beloofde Messias en Mahdi. Haar betekenis ligt ook in de wijze waarop zij de Islam uitlegt, verdedigt en toegankelijk maakt in verschillende taalkundige, maatschappelijke en intellectuele contexten. Sinds de institutionele vorming van de Ahmadiyya Anjuman Isha‘at Islam Lahore in 1914 staat de beweging in het teken van de presentatie van de Islam als religie die haar normatieve basis vindt in de Heilige Koran, de *sunnah* van de Profeet Mohammed (saw), rationele argumentatie, moreel voorbeeld en vreedzame verkondiging. Hoewel haar ontstaan moet worden geplaatst tegen de achtergrond van koloniale machtsverhoudingen, christelijke missionaire activiteit, oriëntalistische kritiek en interne religieuze stagnatie, blijft haar doelstelling actueel: zij werkt blijvend aan het versterken van intellectueel vertrouwen in de waarheid, redelijkheid en spirituele kracht van de Islam. De beweging ziet haar arbeid niet als vorming van een afzonderlijke religieuze identiteit naast de Islam, maar als voortdurende dienst aan de uitleg, verspreiding en publieke presentatie van Islamitische kennis. Deze zelfopvatting verklaart waarom haar activiteiten nog steeds gestalte krijgen door literatuur, vertaling, lezingen, missieactiviteiten, digitale publicatie en publieke dialoog.

10.2 Literaire productie, vertaling en systematische presentatie

Een belangrijk domein van bijdrage betreft de literaire productie en receptiegeschiedenis van de Lahore Ahmadiyya Beweging. Binnen deze ontwikkeling neemt Maulana Muhammad Ali een centrale plaats in. Zijn Engelse vertaling en commentaar van de Heilige Koran, waarvan de eerste editie in 1917 verscheen, behoort tot de vroegste volledige Engelse Koranvertalingen door een moslimgeleerde met uitvoerige toelichting. De betekenis van deze publicatie ligt mede in het feit dat Engelstalige lezers in die periode vaak waren aangewezen op vertalingen door niet-moslims, waarin polemische of oriëntalistische vooronderstellingen konden doorwerken. Door de Koran in helder Engels te vertalen en te voorzien van rationele, taalkundige en theologische toelichting, bood Maulana Muhammad Ali een instrument om de Islam toegankelijker te maken en inhoudelijk te verantwoorden in Engelstalige contexten. Ook zijn werk *The Religion of Islam* vervult een vergelijkbare systematiserende functie. Het presenteert geloof, aanbidding, moraal, sociale beginselen en juridische thema's als onderdelen van een samenhangend religieus en moreel systeem. De methodologische betekenis daarvan ligt in de poging de Islam tekstueel onderbouwd, conceptueel geordend en rationeel verantwoord te presenteren, zonder haar te reduceren tot defensieve polemieken.

Daarnaast richt de beweging zich op het vertalen en verspreiden van Islamitische literatuur in verschillende talen, waaronder Engels, Urdu, Nederlands, Duits, Frans, Indonesisch en Spaans. Deze meertalige benadering weerspiegelt de overtuiging dat de Islam niet aan één cultuur, volk of taal is gebonden, maar als universele boodschap toegankelijk moet zijn voor uiteenlopende lezersgroepen. Door Islamitische kernteksten buiten de Arabische en Urdu-talige context beschikbaar te maken, draagt de beweging bij aan internationale kennisoverdracht en de bredere verspreiding van Islamitische literatuur. Digitale archieven, websites en publicatiereeksen zetten deze educatieve en missionaire functie voort en maken duidelijk dat haar publicatiewerk niet slechts historisch, maar ook actueel van betekenis is.

10.3 Missieactiviteiten en wereldwijde gemeenschapsofbouw

Een tweede terrein betreft missieactiviteiten en transnationale gemeenschapsvorming buiten Zuid-Azië. De Woking Muslim Mission in Engeland, verbonden met figuren als Khwaja Kamal-ud-Din, speelde historisch een belangrijke rol in de introductie van de Islam aan een Europees publiek. De missie presenteerde de Islam als rationeel monotheïsme dat verenigbaar was met morele ernst, spirituele verdieping en intellectuele reflectie. Door

lezingen, publicaties en persoonlijke contacten werd de Islam voor Europese lezers en toehoorders toegankelijk gemaakt. De Woking Mosque ontwikkelde zich in dit verband tot een centrum van Islamitische aanwezigheid, dialoog en publicatie in Groot-Brittannië. Daarbij moet worden aangetekend dat de Woking Mosque en de daaraan verbonden missie in de tweede helft van de twintigste eeuw geleidelijk buiten de directe invloedssfeer van de Lahore Ahmadiyya Beweging kwamen te staan en onder beheer kwamen van kringen met een andere religieuze en institutionele oriëntatie. Daardoor behoort Woking vooral tot de historische bijdrage van de beweging, terwijl haar actuele missie- en publicatiewerk via andere centra, gemeenschappen en digitale kanalen wordt voortgezet. Ook in andere regio's ontstonden missies, terwijl gemeenschappen in onder meer Duitsland, Nederland, Indonesië, Suriname, Guyana, de Verenigde Staten en Zuid-Afrika blijven functioneren. De Berlijnse moskee en missie illustreren eveneens de poging om de Islam in Europese contexten op een intellectueel toegankelijke en cultureel verstaanbare wijze te vertegenwoordigen. Deze geografische spreiding laat zien dat de beweging haar opdracht niet uitsluitend lokaal of Zuid-Aziatisch begrijpt, maar als onderdeel van een bredere Islamitische missie tot vreedzame kennisoverdracht die tot op heden wordt voortgezet.

10.4 Jihad van de pen en vreedzame verkondiging

Kenmerkend voor deze verspreiding is dat zij niet wordt verbonden met politieke macht of dwang, maar met wat de beweging aanduidt als de “*jihad* van de pen”: argumentatie, onderwijs, publicatie en voorbeeldgedrag. Daarmee krijgt de in hoofdstuk 6 besproken interpretatie van *jihad* concrete institutionele en missionaire vorm. De verspreiding van de Islam wordt opgevat als een proces van argumentatieve overtuiging door tekst, rede, dialoog en moreel voorbeeld. In deze benadering staan godsdienstvrijheid, interreligieuze dialoog en vrijwillige instemming centraal. De betekenis hiervan ligt vooral in contexten waarin de Islam wordt geconfronteerd met representaties van geweld, fatalisme of anti-intellectualisme.

10.5 Hervorming van Islamitisch denken

Een derde bijdrage ligt in de hervorming van islamitisch denken. De Lahore Ahmadiyya Beweging beschouwt de Heilige Koran als normatief criterium voor geloofsleer en praktijk en bekritiseert vanuit dat uitgangspunt bijgeloof, overdreven heiligenverering, fatalisme en

sektarische verkettering. De afwijzing van *takfir* heeft daarbij zowel ethische als theologische betekenis: zij beoogt de eenheid van de *ummah* te bewaren en sektarische polarisatie tegen te gaan. Tegelijk ontwikkelt de beweging rationele en brongeoriënteerde benaderingen van thema's als Jezus' dood, de wederkomst van de Messias, de finaliteit van het profeetschap, openbaring, godsdienstvrijheid, vrede en de verhouding tussen Islam en wetenschap.

Ook controversiële of maatschappelijk gevoelige thema's worden binnen deze publicistische traditie niet vermeden, maar onderzocht vanuit bronnen, historische context, taalkundige analyse en morele reflectie. Voorbeelden daarvan zijn discussies over de leeftijd van Hazrat Aisha bij haar huwelijk met de Profeet Mohammed (saw) en uiteenlopende interpretaties van de geboorte van Jezus. In zulke kwesties hanteert de beweging een exegetische en rationele methode die actuele vragen wil beantwoorden zonder de Islam afhankelijk te maken van een buiten-Islamitisch beoordelingskader.

10.6 Publiek beeld van de Islam en interreligieuze dialoog

De bijdrage van de beweging aan de publieke representatie van de Islam kan eveneens analytisch worden geduïd. Door de Islam te presenteren als vredelievend, rationeel, moreel verantwoord en spiritueel werkzaam, biedt zij een correctief op zowel anti-islamitische stereotypen als interne extremistische tendensen. De nadruk op vrede, morele hervorming en intellectuele overtuiging sluit aan bij de bredere opvatting dat de kracht van de Islam ligt in waarheid, karakter en goddelijke leiding, niet in uiterlijke macht. Binnen de publicistische traditie van de beweging zijn daarvan verschillende voorbeelden te vinden. Zo hebben exponenten uit deze beweging op grond van historische, biografische en tekstuele argumenten betoogd dat Hazrat Aisha, volgens hun chronologische reconstructie, reeds volwassen was ten tijde van haar huwelijk met de Profeet Mohammed (saw). Een tweede voorbeeld is dat Maulana Nur-ud-Din reeds tegen het einde van de negentiende eeuw, op basis van filosofische argumentatie en religieuze geschriften, een minderheidsinterpretatie verdedigde volgens welke Jezus op natuurlijke wijze, door tussenkomst van een man, geboren zou zijn. Deze voorbeelden worden hier niet gepresenteerd als algemeen aanvaarde Islamitische conclusies, maar als illustraties van een specifieke Lahore Ahmadiyya-publicistische methode. In beide gevallen wordt een veelbesproken kritiekpunt niet defensief vermeden, maar onderzocht via bronkritiek, chronologische reconstructie, rationele analyse en historische en morele contextualisering. De invloed van de beweging kan daarom niet

uitsluitend kwantitatief worden gemeten aan aantallen bekeerlingen, instellingen of publicaties. Zij is ook kwalitatief: de beweging verschaft begrippen, teksten en argumenten waarmee de Islam in verschillende talen en intellectuele contexten kan worden uitgelegd en verdedigd. In die zin functioneert zij als kanaal voor de verspreiding van Islamitische kennis naar nieuwe taalkundige, geografische en culturele ruimten.

10.7 Samenvattende beoordeling

Dit boek onderzoekt hoe de Lahore Ahmadiyya Beweging een hervormingsvisie formuleert waarin Hazrat Mirza Ghulam Ahmad wordt erkend als *Mujaddid*, Mahdi en Beloofde Messias, zonder een nieuw, zelfstandig of wetgevend profeetschap na Mohammed (saw) te aanvaarden. De bijdrage van de beweging kan samenvattend worden gezien als een blijvende combinatie van vertaling, publicatie, missie, dialoog en hervorming. Daarmee geeft zij praktische vorm aan de theologische en institutionele uitgangspunten die in de voorgaande hoofdstukken zijn besproken. De beweging vertaalt en verspreidt Islamitische bronnen, publiceert systematische werken ter uitleg en verdediging van de Islam, ondersteunt missies en gemeenschappen in verschillende delen van de wereld en ontwikkelt een hervormingsgericht discours rond de Koran, de finaliteit van het profeetschap, godsdienstvrijheid en vreedzame verkondiging. Hoofdstuk 10 laat zo zien dat de erkenning van de Beloofde Messias en Mahdi binnen de Lahore-traditie niet alleen een doctrinaire positie is, maar deel uitmaakt van een duurzaam historisch en institutioneel programma van kennisoverdracht, religieuze verantwoording, publieke presentatie en vreedzame verspreiding van Islamitische kennis.

Met deze samenvattende beoordeling wordt de inhoudelijke lijn van het boek afgerond. De daaropvolgende verklarende woordenlijst en referenties ondersteunen de lezer bij het nader begrijpen van de gebruikte kernbegrippen, bronnen en terminologie, zodat de besproken thema's ook na de hoofdstukken zelfstandig kunnen worden opgezocht, herlezen en geplaatst binnen het bredere kader van dit boek.

Verklarende woordenlijst

Deze verklarende woordenlijst biedt beknopte toelichtingen bij kernbegrippen die in het document terugkeren. De definities zijn bedoeld als hulpmiddel bij de lezing en volgen de betekenis die de termen in de besproken Lahore Ahmadiyya-context krijgen.

Tabel 5. Verklarende woordenlijst van kernbegrippen

Begrip	Betekenis
<i>Aik Ghalati Ka Izala</i>	Urdu-pamflet waarin Hazrat Mirza Ghulam Ahmad de grenzen van profetische taal, openbaring en zijn eigen religieuze status nader toelicht.
<i>Ahmad</i>	Naam van de Profeet Mohammed (saw) die binnen de Lahore Ahmadiyya-uitleg verbonden wordt met de vreedzame en universele presentatie van de Islam.
<i>Ahmadiyya</i>	Naam van de beweging, volgens Lahore-bronnen primair verbonden met <i>Ahmad</i> , de naam van de Profeet Mohammed (saw), en niet met een nieuwe religieuze identiteit naast de Islam.
<i>al-Amin</i>	Eretitel van de Profeet Mohammed (saw), “de betrouwbare”; verwijst naar zijn erkende eerlijkheid en morele betrouwbaarheid.
<i>Al-Wasiyyat</i>	Testamentaire tekst van Hazrat Mirza Ghulam Ahmad over institutionele voortzetting, de “Tweede Kracht” en organisatorische verantwoordelijkheid.
<i>Anjuman</i>	Raad of bestuursorgaan; binnen de Lahore Ahmadiyya Beweging het institutionele kader voor bestuur, publicatie, onderwijs, missie en verspreiding van de Islam.
<i>bai’at</i>	Vrijwillige religieuze verbintenis of gelofte van trouw; binnen de Lahore Ahmadiyya-uitleg vooral praktische toewijding aan de dienst van de Islam en morele hervorming.
<i>baqā</i>	Spiritueel voortbestaan na zelfverloochening; toestand waarin de gelovige bestendig handelt in overeenstemming met Allahs wil.
<i>Bahishti Maqbara</i>	Begraafplaats in Qadian die in <i>Al-Wasiyyat</i> wordt genoemd in verband met testamentaire voorwaarden en morele discipline.
<i>Barahin-e-Ahmadiyya</i>	Vroeg apologetisch hoofdwerk van Hazrat Mirza Ghulam Ahmad waarin de Islam wordt verdedigd met rede, openbaring en spirituele ervaring.

<i>bid'ah</i>	Religieuze innovatie of toevoeging die als afwijking van de oorspronkelijke islamitische leer wordt beschouwd.
Verschijsning of zichtbaarwording (<i>burooz</i>)	Afgeleide geestelijke representatie waarbij een spirituele werking zichtbaar wordt zonder zelfstandige profetische autoriteit.
<i>da'wah</i>	Uitnodiging tot de Islam; binnen dit document vooral verbonden met vreedzame verkondiging, uitleg, onderwijs en dialoog.
<i>dhikr</i>	Gedenken van Allah; spirituele praktijk die gebed, herinnering en innerlijke gerichtheid op Allah omvat.
<i>fanā</i>	Zelfverloochening of het symbolisch “vergaan” van het lagere zelf door volledige overgave aan Allah.
<i>Fath-e-Islam</i>	Werk van Hazrat Mirza Ghulam Ahmad waarin missie, hervorming en de organisatorische verdediging van de Islam worden uitgewerkt.
<i>ghair nabi</i>	“Niet-profeet”; term die in de discussie over Mirza Ghulam Ahmads religieuze status wordt gebruikt om zelfstandig profeetschap te ontkennen.
<i>hadith</i>	Overlevering over woorden, daden of goedkeuringen van de Profeet Mohammed (saw), gebruikt naast de Koran als bron van islamitisch begrip.
<i>ihsān</i>	Spirituele voortreffelijkheid: Allah aanbidden alsof men Hem ziet, en leven in bewustzijn van Zijn nabijheid.
<i>ijma</i>	Consensus; in het document gebruikt voor gedeeld getuigenis of overeenstemming van directe volgelingen.
<i>ilham</i>	Godelijke ingeving of inspiratie; onderscheiden van wetgevende profetische openbaring.
<i>islah</i>	Hervorming, verbetering of herstel; in dit document vooral morele en religieuze vernieuwing binnen de Islam.
<i>istiqāmat</i>	Standvastigheid op Allahs weg; morele en spirituele volharding in geloof en goede daden.
<i>ittiba</i>	Navolging of gehoorzaamheid; in het bijzonder het volgen van Allah, de Koran en het voorbeeld van de Profeet Mohammed (saw).
<i>Izala-e-Auham</i>	Werk waarin Mirza Ghulam Ahmad onder meer Jezus' dood, messiaanse typologie en zijn eigen claim uitvoerig bespreekt.
<i>jihad</i>	Inspanning op Allahs weg; binnen de Lahore Ahmadiyya-uitleg primair moreel, spiritueel, intellectueel en vreedzaam verstaan.

<i>jihad van de pen</i>	Vreedzame intellectuele inspanning om de Islam te verdedigen en te verspreiden door publicatie, vertaling, onderwijs, debat en voorbeeldig karakter.
<i>juzi nabi</i>	Letterlijk “gedeeltelijke profeet”; term die in de tekst wordt uitgelegd als verwijzing naar beperkte goddelijke communicatie, niet naar zelfstandig profeetschap.
<i>kalima</i>	Islamitische geloofsbelijdenis: er is geen god dan Allah en Mohammed is Zijn boodschapper.
<i>Khatam-an-Nabiyyin</i>	“Zegel van de profeten”; aanduiding van de finaliteit van het profeetschap van Mohammed (saw).
<i>khatm-e-nubuwwat</i>	Leer van de afsluiting van het profeetschap; binnen dit document gebruikt om elk later zelfstandig of wetgevend profeetschap uit te sluiten.
<i>khidmat-e-khalq</i>	Dienstbaarheid aan de schepping of mensheid; moreel ideaal van hulp, zorg en maatschappelijke verantwoordelijkheid.
<i>khilafat</i>	Opvolgings- of leiderschapsmodel; in het document vooral besproken in relatie tot de institutionele discussie na 1914.
<i>Lahore Ahmadiyya Beweging</i>	Tak van de Ahmadiyya Beweging die Mirza Ghulam Ahmad begrijpt als <i>Mujaddid</i> , Beloofde Messias en Mahdi, maar niet als zelfstandig profeet na Mohammed (saw).
<i>la nabiyya ba’di</i>	“Er komt geen profeet na mij”; profetische uitspraak die in het document wordt verbonden met de finaliteit van het profeetschap.
<i>liqā</i>	Spirituele “ontmoeting” met Allah; toestand van diepe zekerheid en bewustzijn van Allahs nabijheid, zonder ontologische eenwording.
<i>Mahdi</i>	“De geleide”; binnen de Lahore Ahmadiyya-uitleg een door Allah geleide hervormer, niet primair een politieke of militaire leider.
<i>Majlis-i Mu’timidin</i>	Council of Trustees; raad van beheerders die in de institutionele ordening van de beweging een bestuurlijke rol kreeg.
<i>Moessi</i>	Persoon die via testament een vastgesteld deel van bezit nalaat aan de Anjuman.
<i>mubashshirat</i>	Goede berichten of blijde tijdingen; in het document genoemd als vorm van niet-wetgevende goddelijke communicatie.
<i>Mujaddid</i>	Hervormer die volgens de islamitische traditie verschijnt om het geloof te vernieuwen en de gemeenschap terug te voeren naar de oorspronkelijke leer.

<i>muhaddath</i>	Iemand die goddelijke ingeving ontvangt zonder profeet in zelfstandige of wetgevende zin te zijn.
<i>muhaddathiyyah</i>	Categorie van goddelijke communicatie zonder zelfstandig of wetgevend profeetschap.
<i>munzirat</i>	Waarschuwingen; in het document genoemd als vorm van niet-wetgevende goddelijke communicatie.
<i>mustaqil</i>	Onafhankelijk of zelfstandig; gebruikt om het type profeetschap te ontkennen dat los van Mohammed (saw) zou staan.
<i>nabi</i>	Profeet; in dit document onderscheiden naar algemene taalbetekenis en technische theologische betekenis.
<i>nubuwwat</i>	Profeetschap; besproken in relatie tot finaliteit, openbaring en afgeleide vormen van goddelijke communicatie.
<i>nubuwwat-i tammah</i>	Volmaakt of volledig profeetschap met zelfstandige normatieve autoriteit; volgens dit document afgesloten met Mohammed (saw).
<i>Qadian</i>	Plaats in Punjab die historisch verbonden is met Hazrat Mirza Ghulam Ahmad en het ontstaan van de Ahmadiyya-beweging.
<i>Qudrat Sani</i>	“Tweede Kracht” of Tweede Manifestatie; goddelijke steun die na het overlijden van een religieuze hervormer de gemeenschap stabiliseert.
<i>rafa’a</i>	Verheffen; in de discussie over Jezus uitgelegd als verhoging in rang of eer, niet als lichamelijke hemelvaart.
<i>rasul</i>	Boodschapper; term voor profetische zending, in technische zin vaak verbonden met normatieve autoriteit.
<i>sabr</i>	Geduld en standvastigheid onder beproeving; belangrijke deugd binnen geloof, <i>bai’at</i> en morele hervorming.
<i>sahib-i-shari’ah</i>	Drager van een nieuwe wetgeving; status die Mirza Ghulam Ahmad volgens de Lahore-uitleg nadrukkelijk niet claimde.
<i>salah</i>	Ritueel gebed; centrale vorm van aanbidding en spirituele discipline binnen de Islam.
<i>shahadah</i>	Geloofsgetuigenis van de Islam: de erkenning van Allahs eenheid en Mohammed (saw) als Zijn boodschapper.
<i>shari’ah</i>	Goddelijke wet of religieuze ordening; in dit document vooral relevant omdat na Mohammed (saw) geen nieuwe <i>shari’ah</i> wordt aanvaard.
<i>shirk</i>	Het toekennen van deelgenoten aan Allah; tegenovergestelde van <i>tawhid</i> en fundamentele afwijking van strikt monotheïsme.

<i>sunnah</i>	Voorbeeld en praktijk van de Profeet Mohammed (saw), normatief voor islamitisch geloof en handelen.
<i>takfir</i>	Het verklaren van een moslim tot ongelovige; in het document bekritiseerd als sektarische praktijk die de eenheid van de ummah schaadt.
<i>taqwa</i>	Godsbewustzijn, vroomheid en morele waakzaamheid; grondhouding van islamitisch karakter.
<i>tasawwuf</i>	Islamitische spiritualiteit of soefisme; in het document besproken voor zover het Koranisch en monotheïstisch wordt geduid.
<i>Tauzeeh-e-Maraam</i>	Werk van Mirza Ghulam Ahmad waarin onder meer messiaanse typologie, Jezus' dood en zijn religieuze positie worden toegelicht.
<i>tawadu</i>	Nederigheid of bescheidenheid; deugd die in de voorwaarden van <i>bai'at</i> en karaktervorming centraal staat.
<i>tawaffa</i>	Term die in de discussie over Jezus' dood wordt uitgelegd als doen sterven of het wegnemen van de ziel.
<i>tawatur</i>	Veelvoudig en breed overgeleverd getuigenis; in het document gebruikt bij de discussie over continuïteit na 1901.
<i>tawhid</i>	De eenheid van Allah; fundamenteel principe van strikt monotheïsme binnen de Islam.
<i>ulama</i>	Religieuze geleerden; in het document besproken in relatie tot interpretatie, gezag en kritiek.
<i>ummah</i>	Gemeenschap van moslims; in het document verbonden met eenheid, hervorming en gezamenlijke verantwoordelijkheid.
<i>ummati</i>	Volgeling uit de gemeenschap van Mohammed (saw); term die benadrukt dat Mirza Ghulam Ahmad binnen de ummah en onder Mohammeds profeetschap staat.
<i>wahdat al-wujūd</i>	Leer van de eenheid van bestaan; in het document afgewezen wanneer zij wordt opgevat als werkelijke eenwording van Schepper en schepping.
<i>wahdat ash-shuhūd</i>	Eenheid van waarneming of bewustzijn; spiritueel besef van Allahs aanwezigheid zonder werkelijke versmelting.
<i>wafat-e-Masih</i>	Leer van de dood van Jezus; binnen de Lahore Ahmadiyya-uitleg basis voor een typologische, niet-letterlijke wederkomst van de Messias.
<i>wahy nubuwwat</i>	Profetische openbaring met normatieve of wetgevende betekenis; volgens het document definitief afgesloten met Mohammed (saw).

<i>wahy wilayat</i>	Goddelijke communicatie aan vromen of heiligen zonder nieuwe wetgeving en zonder zelfstandig profeetschap.
Schaduw of weerspiegeling (<i>zill</i>)	Schaduw of weerspiegeling; gebruikt voor een volledig afgeleide geestelijke status die niets toevoegt aan het oorspronkelijke profeetschap.
Schaduwprofeetschap (<i>zilli</i> <i>nubuwwat</i>)	Afgeleid of reflectief profeetschap in metaforische zin; geen zelfstandig of wetgevend profeetschap.

Bibliografie

- Ahmad, M. G. (z.d.-a). *Boodschap van vrede*. Islamboeken.eu / Stichting Ahmadiyya Isha'at-i-Islam. <https://islamboeken.eu/book/boodschap-van-vrede/> (Origineel werk gepubliceerd 1908)
- Ahmad, M. G. (z.d.-b). *De Britse regering en djiḥād*. Islamboeken.eu / Stichting Ahmadiyya Isha'at-i-Islam. <https://islamboeken.eu/book/de-britse-regering-en-djiḥād/> (Origineel werk gepubliceerd 1900)
- Ahmad, M. G. (z.d.-c). *Philosophy of Sufi-ism (Sufism/Tasawwuf) in Islam*. Ahmadiyya Anjuman Isha'at Islam Lahore.
<https://aaail.org/Files/Literatures/Books/1/essaysislamicsufiism.pdf>
- Ahmad, M. G. (z.d.-d). *Position of Sufi-ism (Sufism/Tasawwuf) in Islam*. Ahmadiyya Anjuman Isha'at Islam Lahore.
<https://aaail.org/Files/Literatures/Books/1/essaysislamicsufiism.pdf>
- Ahmad, M. G. (1891a). *Fath-e-Islam*. Ahmadiyya Anjuman Isha'at Islam Lahore.
<https://aaail.org/Files/Literatures/Books/1/predominanceislam.pdf>
- Ahmad, M. G. (1891b). *Izala-e-Auham*. Ahmadiyya Anjuman Isha'at Islam Lahore.
<https://aaail.org/Files/Literatures/Books/1/deathprophetjesus30versesholyquran.pdf>
- Ahmad, M. G. (1891c). *Tauzeeh-e-Maraam*. Ahmadiyya Anjuman Isha'at Islam Lahore.
<https://aaail.org/Files/Literatures/Books/1/engtauzeehmaraam.pdf>
- Ahmad, M. G. (1893). *Shahadat-ul-Quran*. Ahmadiyya Anjuman Isha'at Islam Lahore.
<https://www.aaail.org/Files/Literatures/Books/1/shahadatulquran.pdf>
- Ahmad, M. G. (1898). *Zarurat ul Imam*. Ahmadiyya Anjuman Isha'at Islam Lahore.
<https://aaail.org/Files/Literatures/Books/1/zarurat.pdf>
- Ahmad, M. G. (1901). *Aik ghalati ka izala*. Ahmadiyya Anjuman Isha'at Islam Lahore.
<https://aaail.org/Files/Literatures/Books/1/ghalati-izala.pdf>
- Ahmad, M. G. (1905). *Al-Wasiyyat*. Ahmadiyya Anjuman Isha'at Islam Lahore.
<https://aaail.org/Files/Literatures/Books/1/will.pdf>
- Ahmad, M. G. (1980). *Barahin-e-Ahmadiyya*. Ahmadiyya Anjuman Isha'at Islam Lahore. (Origineel werk gepubliceerd 1880–1884).
<https://aaail.org/Files/Literatures/Books/1/barahinahmadiyya.pdf>

- Ahmadiyya Anjuman Isha'at Islam Lahore. (z.d.-a). *Al-Ahmadiyya*.
<https://alahmadiyya.org/>
- Ahmadiyya Anjuman Isha'at Islam Lahore. (z.d.-b). *The Lahore Ahmadiyya Movement*.
<http://www.aaail.org>
- Ahmadiyya Anjuman Isha'at Islam Lahore. (z.d.-c). *The Lahore Ahmadiyya Movement in Islam*. <http://www.aaail.org>
- Ahmadiyya Anjuman Isha'at Islam Lahore. (z.d.-e). *Welcome to the Lahore Ahmadiyya Movement*. <http://www.aaail.org>
- Ahmadiyya Anjuman Isha'at Islam Lahore. (2019). *Ontkenning van het profeetschap door Mirza Ghulam Ahmad*. Surinaamse Islamitische Vereniging.
<https://aaail.org/Files/Literatures/Books/101/Ontkenning%20van%20het%20profeetschap%20door%20Mirza%20Ghulam%20Ahmad.pdf> (Origineel werk gepubliceerd 2008)
- Ahmadiyya Anjuman Isha'at Islam Lahore. (2021). *The Ahmadiyya case of South Africa*.
<https://resources.aaail.online/bookspdf/ahmadiyya-case.pdf>
- Ali, M. (z.d.-a). *Hazrat Mirza Ghulam Ahmad (The Promised Messiah) and the finality of prophethood*. Ahmadiyya Anjuman Isha'at Islam Lahore.
<https://aaail.org/Files/Literatures/Books/2/ENGmgafinalityprophethood.pdf>
- Ali, M. (z.d.-b). *The Meaning of Islam*. Ahmadiyya Anjuman Isha'at Islam Lahore.
<https://aaail.org/Files/Literatures/Books/1/meaningofislam.pdf>
- Ali, M. (z.d.-c). *De noodzaak van de Bai'at*. Stichting Ahmadiyya Isha'at-i-Islam / Ahmadiyya Anjuman Isha'at Islam Lahore.
- Ali, M. (z.d.-d). *Promised Messiah and Mahdi*. Ahmadiyya Anjuman Isha'at Islam Lahore.
<https://aaail.org/Files/Literatures/Books/2/ENGpromisedmessiahmahdi.pdf>
- Ali, M. (z.d.-e). *The Promised Messiah: The Second Coming of Jesus*. Ahmadiyya Anjuman Isha'at Islam Lahore.
<https://aaail.org/Files/Literatures/Books/2/ENGsecondcomingjesuspromisedmessiah.pdf>
- Ali, M. (z.d.-f). *True Conception of the Ahmadiyya Movement*. Ahmadiyya Anjuman Isha'at Islam Lahore.
<https://aaail.org/Files/Literatures/Books/2/ENGtrueconceptionahmadiyyamovement.pdf>

- Ali, M. (2004). *De Heilige Koran: Vertaling en commentaar van Maulana Muhammad Ali*. Stichting Ahmadiyya Isha'at-i-Islam / Ahmadiyya Anjuman Isha'at Islam Lahore. (Origineel werk gepubliceerd 1917)
- Ali, M. (1937). *Founder of the Ahmadiyya Movement*. Ahmadiyya Anjuman Isha'at Islam Lahore.
<https://aail.org/Files/Literatures/Books/2/ENGfounderahmadiyyamovement.pdf>
- Ali, M. (1947). *The Ahmadiyya Movement*. Ahmadiyya Anjuman Isha'at Islam Lahore.
<https://aail.org/Files/Literatures/Books/2/ENGahmadiyyamovement.pdf>
- Aziz, Z. (z.d.). *Islam: Vrede en tolerantie*. Islamboeken.eu / Stichting Ahmadiyya Isha'at-i-Islam. <https://islamboeken.eu/book/islam-vrede-en-tolerantie/> (Origineel werk gepubliceerd 2016)
- Stichting Ahmadiyya Isha'at-i-Islam (Lahore). (z.d.). *De Islam algemeen*. Moslim.org.
<https://moslim.org/category/1-de-islam/de-islam-algemeen/>
- Surinaamse Islamitische Vereniging. (z.d.). *Surinaamse Islamitische Vereniging (SIV)*.
<https://sivsr.org/>

Over de auteur

Robbert Bipat (13 februari 1969) is een Surinaamse arts, fysioloog, hoogleraar, auteur en maatschappelijk betrokken wetenschapper. Sinds 1997 is hij verbonden aan de Faculteit der Medische Wetenschappen van de Anton de Kom Universiteit van Suriname. Daar heeft hij vele generaties studenten begeleid en geïnspireerd, terwijl hij zelf doorgroeide van docent tot hoogleraar fysiologie. In zijn onderwijs en onderzoek staat de mens centraal: hoe het lichaam in balans blijft, wat er gebeurt wanneer die balans wordt verstoord en hoe kennis kan bijdragen aan betere zorg, preventie en gezondheid voor de samenleving.

Bipat studeerde geneeskunde aan de Anton de Kom Universiteit van Suriname en promoveerde in 2004 aan de Universiteit Hasselt in België op een onderzoek naar nierfunctie. Zijn wetenschappelijke belangstelling is breed en raakt aan thema's die dicht bij het dagelijks leven van mensen staan, zoals diabetes, hypertensie, voeding, beroerte, niet-overdraagbare aandoeningen en medicinale planten. Met ruim honderd internationale wetenschappelijke publicaties en bijdragen aan nationale gezondheidsprotocollen, waaronder richtlijnen voor hypertensie en diabetes, zet hij zijn kennis niet alleen in voor de wetenschap, maar ook voor praktische oplossingen die de gezondheid van mensen kunnen verbeteren.

Naast zijn academische werk heeft Bipat zich steeds ingezet voor onderwijsbestuur, maatschappelijke betrokkenheid en interreligieuze dialoog. Hij was van 2017 tot 2021 decaan van de Faculteit der Medische Wetenschappen en is sinds 2024 voorzitter van de Onderzoeksraad van de Anton de Kom Universiteit van Suriname. Ook heeft hij jarenlang bijgedragen aan de Surinaamse Islamitische Vereniging, waarvan hij van april 2010 tot april 2025 voorzitter was. Sinds 2010 is hij lid van de Interreligieuze Raad in Suriname (IRIS), een betrokkenheid die voortkwam uit zijn inzet voor interreligieuze samenwerking.

Daarnaast deelt hij zijn inzichten regelmatig via artikelen over religieuze thema's in het tijdschrift *The Light* van de Lahore Ahmadiyya Movement in het Verenigd Koninkrijk. Ook werkt hij aan boeken over de relatie tussen de islam (en de Ahmadiyya in het bijzonder) en onder meer wetenschap. In juli 2025 werd hij door de president van Suriname onderscheiden vanwege zijn maatschappelijke betrokkenheid. Zijn levenswerk laat een blijvende inzet zien voor kennis, geloof, gezondheid en verbinding tussen mensen.

Bezoek www.moslim.org voor online publicaties | Bezoek www.islamboeken.eu voor boeken